

ВИДАЄ

СОЮЗ УКРАЇНОК АМЕРИКИ

Published by

Ukrainian National Women's

League of America, Inc.

909 N. Franklin Street

Philadelphia 23, Pa.

Листопад

10

November

1960

НАШЕ ЖИТТЯ

P. XVII. ЛИСТОПАД Ч. 10

Видає Союз Українок Америки
раз в місяць за винятком серпня

Редагує Колегія — Лідія Бурачинська,
Кекилія Гардецька, Олена Лотоцька,
д-р Наталя Пазуняк, Марта Тарнавська і Марія Юркевич.

Листування й передплату висилати
на адресу:

909 N. Franklin St.
Philadelphia 23, Pa.

Річна передплата в ЗДА й Канаді
від січня 1959 \$4.00
Піврічна передплата \$2.50
Річна передплата в Англії 1¼ ф. ст.
Річна передплата в Австралії 2 ф. ст.
Річна передплата у Франції 10 н. фр.

Поодинокі число 45 центів

Зміст:

Л. Тимошенко: Листопад
Наше ювілейне свято
Marty: Про фільми, „романтичну
любов“ і мішані подружжя
В. Драч: Дитяча гра і забавки
О. Животко: Символ пишноти
М. Білозор: Сорок років тому
Г. Ключко: Українські нотки
Х. Львівська: Жіноче сольо
Л. Буря: На науковому шляху
Є. Мацілінська: За правильний народ-
ний стрій
А встоятись таки треба
Вишивані Вечерниці в Торонті
Із життя наших централь
Про нещасливі випадки вдома
Віра Ке: Мода
Анна Сивуляк: Для щоденного вжитку
Мешканевий порадник
Г. Чернобицька: Дошки
„ Ідемо по гриби
О. Цегельська: Пригода на Пісковій
Гірці
Віра Вовк: Вітражі (Закінчення)

Світлина на обгортці:

Новообраний президент ЗДА
Дж. Ф. Кеннеді з дружиною

OUR LIFE

VOL. XVII NOVEMBER No. 10

Edited by Editorial Board
Monthly publication except August,
of the Ukrainian National Women's
League of America, Inc.

909 N. Franklin St.
Philadelphia 23, Pa.
Phone MA 7-7945

Subscription in the United States
of America \$4.00 per year, half year
\$2.50. Subscription in Canada \$4.00
per year, half year \$2.50. Subscription
in England 1¼ pound sterling, per
year. Subscription in Australia 2
pound sterling per year. Subscription
in France 10 n. fr., per year.

Entered as second class matter July
8, 1944, at the Post Office at Phila-
delphia, Penna., under the Act of
March 3, 1879.

Single Copy 45 cents

ПРЕДСТАВНИЦТВА „НАШОГО ЖИТТЯ“

ФРАНЦІЯ:

Mme. Anna Pasternak
16, rue de 5 Diamants
Paris 13e
France

АНГЛІЯ:

Mrs. Myroslawa Rudenska
245 Wigman Rd.
Bilborough Estate
Nottingham, England

АВСТРАЛІЯ:

“Library & Book Supply”
Australia
1 Barwon St.,
Glenroy, W9, Victoria

НАЙКРАЩИЙ ДАРУНОК

Вашій приятельці —
це ПЕРЕДПЛАТА
„НАШОГО ЖИТТЯ“

Відновлюйте Вашу передплату
вчас, тим досягнете миле почуття
упорядкованости, а видавництву
зрівноважений бюджет.

На терені США

Окружні Ради і Відділи США повідо-
мили нас про такі імпрези:

7. листопада: Відкриття Міжнар. Жін.
Виставки — Окр. Рада в Нью
Йорку.
12. листопада: Укр. програма на тій
же Виставці — Окр. Рада в Нью
Йорку.
- 12.—13. листопада: Міжнаціональний
Ярмарок — 22 Відділ США в Ши-
каго.
19. листопада: Вечір під св. Михайла,
20 Відділ США у Філадельфії.
20. листопада: Свято Уляни Кравчен-
ко — Культ.-Освітня Комісія
СФУЖО в Нью Йорку.
20. листопада: 35-ліття США — Окр.
Рада США в Дітроїті.
26. листопада: 35-ліття США — Окр.
Рада США в Нью Йорку.
3. грудня: 35-ліття США — Окр. Рада
США у Філадельфії.
4. грудня: 35-ліття США — Окр. Рада
США в Ньюарку.

СПРАВЛЕННЯ ПОМИЛКИ

У звіті про Літературний Вечір у
Сиракузах (гл. ч. 9, 1960) вкралась
друкарська помилка: поезію „Ой, ши-
роко лиман розливається“ Дніпрової
Чайки рецитувала п-ні Валентина Гур-
ська, а не п-ні др. Є. Єржківська. За
недогляд перепрошуємо.

КРИЗЬ НОВІ ФІЛЬМИ

Поліанна — Polyanna. Грає Гейлі
Милс. Із усіх дитячих героїв фільмів
Дізнея — це може найбільш вдала по-
стать. Поліанна — це дівчинка, що
своєю ширістю роззброєє ціле мі-
стечко.

На водному фронті — On the water
front. Грає Марлон Брандо. Боротьба
за вплив на портових робітників роз-
гортається в понуру історію, прони-
зану вбивствами. Фільм роз'яснює е-
нергійна постать молодого священика.

Жвава й приваблива — Fast and
sexu. Грає Джіна Лоллібріджіда. Ко-
мічна історія вдови, що вертається до
Італії, щоб знайти собі чоловіка.

Полум'я над Індією — Flame over
India. Грають Кенет Мур і Лаврін
Бекел. Зручно виведена сатира на ан-
глійське панування в Індії на тлі му-
зулмансько-індуської війни.

Наше Життя

РІК XVII.

ЛИСТОПАД, 1960

ЧИСЛО 10

Лідія Тимошенко

ЛИСТОПАД

(1. XI. 1918)

У хвилях листя й шумі золотистім
Поля й луги зготовили парад —
На зустріч лицарю в сідлі іскристім,
Йому ж на ім'я: Перший Листопад.

Рік-річно він приходить з України
З луною днів одваги й перемог
І лучить береги її й чужини
Дарами віри й сили — в дні знемог.

Щоб серед блиску і принад доквілля
Не гасли у душі святі вогні —
Щоб завжди ми шукали задовільля
У служенні вітчизні, в боротьбі!

Щоб в дітях своїх ми плекали силу
відпорності в вростанні в чужий край,
Щоб їм лиш рідна моза була мила,
А Україна — вимріяний рай!

Щоб, може взавтра вже — як в млі осінній
Нас дні закличуть сальною у ряд,
Ми проміняли з радістю скарби чужинні
На ті скарби, що дасть нам листопад!

Наше ювілейне свято

В останніх місяцях 1960 р. ворушить Союз Українок Америки радісна подія. В усіх округах СУА проходять ювілейні зустрічі: вшановуємо скромним святом наше 35-ліття.

Хтось може сказати, що 35 літ — це не ювілейна дата. Святкують 25 літ, а потім 40 чи 50 літ. Мовляв немає що затримуватись на проміжжі. Та це може сказати тільки той, хто не розуміє нашого свята. Його підкладу та глибокого змісту, що криється в тій нашій ювілейній зустрічі.

Тридцятьпять літ часу! Членки-основниці — а їх уже небагато в живих залишилися — пригадують хвилину, коли створено центральне жіноче товариство, щоб об'єднати поодинокі жіночі гурти. Це було в Нью Йорку, у травні 1925 р.

А в інших місцевостях? Два, три, п'ять літ пізніше сходився гурт ініціативних одиниць і творив Відділ СУА. І знов членки-основниці пригадують собі той день, коли вони разом узялись за те діло.

Почалась праця. Для одних це було секретарювання, для других продаж квитків, для третіх кручення голубців. Байдуже, що саме. Важне, що цю роботу вони робили спільно і з думкою про певну ціль. І в цій роботі зростались і зживались. Нераз потрясали ними невдачі й непорозуміння. Але чиста і світла ціль організації — зростання української жінки й включення її дії в нашу спільноту — завжди переборювала. І в висліді маємо около 20 Відділів і кількасот членок, що мають за собою більш, як 25-літній шлях праці.

Невже не треба привітати їх? Отих громадських діячок і їхні гурти, що пройшли разом такий шмат дороги. Потиснути їхні спрацьовані руки, роз'яснити їхні поморщені чола і вклонитись їх стійкості і прямоті.

Отаким є це наше ювілейне свято. Тепле й сердечне, як воно буває в жіночому гурті. Без холодних офіційних промов і привітів, зате повне отого широкого признання й подяки, що ними переповнені наші серця.

Вітайте нам, дорогі піонерки! Вам хочемо подякувати й Вас відзначити за створення і скріплення нашої організації — Союзу Українок Америки!

Наші проблеми

ПРО ФІЛЬМИ, РОМАНТИЧНУ ЛЮБОВ І ПОДРУЖЖЯ

Між кіномистецтвом і життям існує своєрідний круговий взаємовплив. Фільми віддзеркалюють життя — отже життя впливає на кіномистецтво. Але в той же час відбувається й протилежний процес: кіно впливає на життя. Цей впливовий засіб модерної комунікації думки може бути — як показують наукові дослідження — важливим фактором у формуванні світогляду, в ширенні упереджень, у творенні нашого способу мислення, нашого відношення до справ і до людей.

Постійним кіновідвідувачам нетрудно помітити, яку велику роль відіграє в американському кінофільмі любовна тематика. Романтична любов Голівудського виробу певною мірою віддзеркалює життя сучасної Америки, але ще більшою мірою вона впливає на формування цього життя. Світовідчуження сучасних молодих людей, їхня життєва постава, їхня підготовка до любові, до подружжя, до родини, постає часто під впливом готових формул „мейд ін Галівуд“.

Нам, що зросли в такій „романтичній“ атмосфері, важко зрозуміти, що романтична любов, як основа інституції подружжя — явище не тільки не універсальне, але й історично молоде.

Сильне емоційне зближення між особами протилежної статі відоме, правда, в усіх людських суспільствах. Проте, в так званих примітивних народів його вважають явищем перехідним, винятковим, а то й ненормальним. Жертви любовної пристрасті вважаються нещасними, психічно нестійкими одиницями, і стають часто об'єктом гострої суспільної критики. Заклучування родини відбувається на базі купівлі, викрадання, виміни, домови між родами або батьками; кохання не є рішальним фактором.

Поняття романтичної любові з'явилося вперше в зах. цивілізації у 12-му столітті. Воно зв'язане з лицарськими дворами і з трубадурами середньовічної Європи. Ідеалізація молодим лицарем високопоставленої, звичайно одруженої, жінки, була в позастатевій, ідеалістичній площині. Щойно пізніше стала романтична любов вклю-

чати й елементи статевого зближення і вважалася в Європі оправданням для позасупружніх зв'язків, що їх основою було кохання. Ці зв'язки заспокоювали особисті емоційні потреби — базу для родинних і суспільних облігацій вони не були. Офіційним відповідальним стосунком було подружжя: це була інституція постійна, стабільна, що служила для виховання дітей, для передачі власності, для продовження родинного імені. Романтична любов була справою приватною, перехідною, безвідповідальною.

Романтична любов має безперечні позитивні вартості. Ідейне й емоційне зближення, обосторонне розуміння, виконують важливі соціологічні функції в людському житті. Вони, нехай тільки й позірно, рятують людину від почуття абсолютної самотності; вони творять ту цінність, що допомагає людині визволитись від безсмысленности людського життя. Зріла любов у подружжі є важним цементуючим фактором, але вона не зовсім тождана з популярно поширеним поняттям „романтичної любові“. Ця остання виключає екстремну ідеалізацію, екслюзивність, велику дозу самозакохання, емоційну експлуатацію партнера та повне відірвання від практичної дійсності.

Між стабільністю родини й романтичним любовним захопленням існують протилежності, що їх не можна погодити без компромісу. Або щось із романтики треба посвятити в ім'я стабільності й потреб родини, або навпаки — родину треба посвятити для нової романтичної „інфатації“.

Зокрема клопітливі наслідки „романтичної любові“, якщо головним, а то й єдиним складником її є статева взаємопритягання. „Романтичні“ подружжя Голівудського типу побудовані саме на такій нетривалій базі, і вони з правилами проходять фазу романтики крізь подружжя і розвід до поновного одруження.

В американському житті взагалі, а в американському кіномистецтві зокрема, „романтичну любов“ трактують не тільки, як єдино-законну базу

подружжя, але теж як всепереможну силу, що завжди переборює всі перешкоди і труднощі, які стоять перед закоханою парою. Ця тенденційна інтерпретація настільки поширена, що голівудські режисери мініють розв'язки сценаріїв і за засадою „деус екс махіна“ дають перемогу „романтичній любові“ в найнеправдоподібніших ситуаціях. Таке, наприклад, трапилось із фільмом „Сайснара“, що вже своїм наголовком, який означає по-японському — Прощайте! — вказує на іншу й більш логічну розв'язку.

Між-расові, між-етнічні подружжя— всупереч адвокатам всепереможної романтики — не втішаються подружнім успіхом. Що більші різниці культур між партнерами в подружжі — то менше виглядів на щасливе погодження. Винятки, очевидно, існують всюди, але вони тільки підтверджують статистичне правило. Труднощі супружнього пристосування існують до певної міри в кожному подружжі і гармонійне співжиття двох окремих індивідуальностей вимагає свідомої уваги й терпеливості навіть за найкращих умовин. У випадку мішаних подруж цю труднощі колосально зростають. Проблемами стають не тільки погодження характерів, домашні налаштування, виховання дітей, економічні питання, — але й взаємовідношення родини й суспільства, конфлікт культурних вартостей, роздвоєння лояльності.

В Америці кількість між національних подруж зростає скорішим темпом, ніж мішані між-релігійні подружжя. Кількість між-расових подруж, під сучасну пору, меншає. Статистика показує, що процентово багато більше розводів у подружжях, де партнери належать до інших релігій, або де релігії взагалі не визнають. Щасливо одружені виявляють згідність у багатьох справах; брак однозгідності в цілій низці питань є однією із характеристик розведених подружніх пар.

Різниця раси, культури, релігії, мови, освіти, суспільної кляси, сприяють розбіжності світоглядів, розбіжності способів мислення та способів життя. Вони ставлять перед молодою парою додаткові перешкоди в їхній праці над будовою подружнього щастя. „Романтична любов“ — така, як її пропонує нам Голівуд — фундамент занадто слабкий, щоб утримати на собі таку велику будівлю. **MARTY**

На виховні теми

ДИТЯЧА ГРА І ЗАБАВКИ

Часто ми чуємо таке твердження батьків і сторонніх дорослих людей: „Воно ще маленьке, нехай бавиться, розважається“. Думають, що дитина „так собі“ проводить час без мети й наслідків для себе, й раді, що не заважає їм. А гра — дуже важливий чинник самонавчання дитини, гра сприяє розвиткові чуття, розуму, волі маленької людської істоти. Граючись, дитина набирає досвіду, пізнає різні речі й їх властивості.

Один із найвидатніших педагогів українець Ушинський писав, що в перші сім років свого життя дитина набуває більше уявлень та знань про своє оточення, ніж за все наступне своє життя. Те, що лягає в душу її в ці роки, лягає міцними підвалинами її майбутніх знань.

А якже й коли може досягнути цього маленька дитина? Переважно в часі гри.

Психологи розрізняють три групи дитячих ігор. Перша — це гри й забави на **закріплення зовнішніх вражень**. „Дитині необхідно сотні разів бачити одну й ту ж річ, чути повторно ті ж звуки, безперервно відчувати зовнішній світ, сприймати й пізнавати його всіма п'ятьма зmysлами, щоб зовнішні явища перенести до свого ума й затримати їх там назавжди“, — говорить проф. Ів. Гончаренко.

До другої групи належать ті гри, за допомогою яких дитина впевнюється, що вона **сама може щось зробити**, скажімо, кинути м'яч, перелити воду, чи пересипати пісок з однієї посудини в другу, пересунути стільці, порвати папір тощо. В цей час дитина найбільше ще „збиточна“, але вона такими засобами розвиває свою самостійність, незалежність — підвалини характеру.

Третя група — гри, в яких дитина щось **комбінує, досліджує**, проявляє свою кмітливість, творчу фантазію, скупчує свою увагу, напружує волю.

Дитина вже від трьох років, ба-

влячись, ставить перед собою якийсь завдання — „проекує“, особливо, коли хоче щось побудувати: хатку, місток, фарму (як вона їх раніше бачила). Таке проектне мислення сприяє розвиткові пам'яті й волі, а сам процес такої гри призвичаює дитину до фізичних і психічних зусиль, що будуть такі конечні в майбутньому — в праці людини.

Дитяча гра переходить кілька ступенів. Перший — це час гри своїми забавками **одинцем**. У цей час дитина любить бавитися сама, вона ще не вмє бавитися із однолітками, часто свариться з ними: їй шкода, що її забавками бавиться хтось інший і не так, як вона хотіла б. Не треба боятися, що при такому способі дитина набуде підвалин егоїзму. Вона не встигне розвинути його, бо цей ступінь тягнеться недовго, а має свої користи. Дитина, бавлячись самостійно, розвиває свої особисті здібності: уяву, навички комбінувати — будувати, вміння добувати до того матеріал, робити все без допомоги.

Але одна дитина раніше, друга пізніше починає цікавитись, чим і як бавиться інша дитина, підсвідомо хоче порівняти свій „досвід“, хоче **бавитися з кимсь**. Це вже другий ступінь гри — дитина потребує товариства. Нелегко їй дається такий перехід: вона ще не вмє погодити свої зацікавлення з зацікавленнями інших. Тому не слід відразу пускати дитину в велике товариство — вона там розгубиться, а охоче буде бавитися вдвох-утрьох.

З часом дітей захоплять **рухливі гри** й їх треба спрямувати на повітря. Гри ці поступово ускладнюються: від м'ячика й їзди на „конячці“ з патицка (хоч наші діти тут майже не знають цієї гри), до складніших, де вже кожен з учасників має своє завдання, або виконує свою ролю при наслідуванні рухів різних тварин, птахів, творчих інсценізацій казок, віршиків

тощо. Наші діти тут люблять відтворювати різні сценки з телевізійних фільмів — бійки, безконечне стріляння з пістолів. Це треба категорично заборонити дітям, а батькам заборонити купувати пістолі. Така гра згубна для дітей: розвиває в них жорстокість, бездушність і закладає міцні підвалини злочинності на майбутнє.

Поза цим, усі гри за певними правилами й творчі гри в гурті дуже важливі для розвитку чуття взаємодії й взаємопошани в громаді. Дитина ще тут має можливість порівняти свої сили, свою кмітливість з іншими, вона прагне не відставати від інших, а бути ще ліпшою. В той же час вона відчуває необхідність розуміння інших і потребу узгоджувати свої дії зо всіма учасниками гри.

Цей ступінь триває до 8—10 років, а то й довше, забирає й частину шкільного часу.

Тут уже відбувається перехід до третього ступеня, що відзначається не тільки складнішими формами гри, а й спрямованістю на фізичний розвиток — **спортові гри** з певними правилами — та на вироблення дисципліни гуртка й зацікавлення досягненнями всього гуртка.

На всіх ступенях гри треба дати дітям можливість самостійного діяння, але зовсім лишити без впливу дорослих неможливо. Особливої уваги потребують малята в часі гри на першому ступені її.

Є родини, де діти бавляться зовсім самі, — батьки не дивляться за ними. Часто такі діти не можуть перебороти труднощів із тим чи іншим своїм власним завданням, лишають таку гру, беруться за іншу — розпилюють свою увагу і, нарешті, перестають бавитися зовсім, нервуються, не знають, за що взятися.

Інші батьки, навпаки, втручаються весь час у гру дитини: показують, як треба гратися, дають певні завдання й самі раніше дитини виконують його.

— Ти не так будуєш, давай я збудую!

— Ти не добре малюєш, давай я намалюю!

Дитині лишається дивитися, як роблять батьки, сліпо наслідувати їх. Вона сама не думає, не бореть-

ся з труднощами, не привчається самостійно добиватися покращання своєї праці, а це викликає невпевненість у своїх силах, страх перед невдачами.

Треба давати можливість дитині самостійно проявляти свою творчість і підвищувати вміння, але, в разі потреби, непомітно допомогти їй: коротенько підказати, іноді тільки запитати, порадити додати ще якусь забавку чи матеріял, і дитина далі вже зробить усе сама.

На другому ступені бажано було б, щоб групі гри організував хтось із старших дітей, але щоб не подавляв ініціативи учасників гри.

На третьому ступені в школі вже мають керувати грою досвідчені педагоги.

Але батьки завжди мусять знати, з ким і як бавляться їхні діти.

Величезне значення має відповідний добір **забавок**. Їх є безліч, але всі їх можна поділити на три розділи.

I-ий — забавки **викінчені**; різноманітні тварини, ляльки, авта, літаки, потяги, пароплави й інші. Вони бувають прості й заводні-рухомі (навіть із допомогою електрики). Крім того, різний посуд, меблі, візочки для ляльок і інші.

Заводні забавки дорогі, але мало корисні, бо дитина тільки може пасивно спостерігати їх рух та хіба в 5—6 років задуматись над тим, як її зроблено. Інші, зазначені тут забавки дають можливість відтворювати різні побутові моменти, зайняття людей, навіть „одухотворити“ деякі забавки — розмовляти з ними, як з живими.

II-ий розділ — забавки **напіввикінчені**: розбірні образки для складання, контури образків для розмальовування, кубики з частинами малюнків, мозаїки, конструктори. Дитина мусить сама „викінчувати“ їх, творити цілість — це дає працю розумові дитини, вимагає уваги, зосередження й навіть розвиває естетичний смак (добір кольорів при розмальовуванні, мозаїка).

III-ий — забавки-матеріяли: папір, глина, картон, клей, папір і кольорові олівці для самостійного малювання, пісок, рослини, квіти, дощечки, цвяшки, до цього моло-

точок, ножиці. Ці забавки найбільш цінні, бо викликають у дітей проектне мислення і допомагають виробляти конструкторські навички, розвивати творчу ініціативу.

Ще раз хочу підкреслити шкідливість таких забавок, як пістолі, кінжалі, ножі й подібна зброя.

Корисні ж забавки треба давати дітям поступово і не в великій кількості. Коли дитина має багато забавок, вона губиться, не знає, що саме взяти для гри, не цінить їх. Нехай їх буде менше, але нехай дитина сама комбінує їх у різ-

них позиціях. Як чого буде їй бракувати, вона сама додасть щось примітивне — використає якусь коробочку, або обрізок матерії чи патичок.

Неодмінно треба привчати дітей бережно поводитись із забавками, тримати їх у порядку в призначеному для того місці.

Ми бачимо, що гра — важливий чинник виховання дитини, вона започатковує трудові навички й поступово переходить у працю. Але про це будемо говорити в статті про трудове виховання.

Віра Драч

Успіхи жінок

Влітку ц. р. перейшла через пресу цілого світу вістка, що на чолі уряду в Цейлоні станула жінка — п-ні СІРІ-МАВО БАНДАРНАЙКЕ.

Їй тепер 44 роки. На світліні бачимо продовгувате обличчя східного типу, обрямоване скромною зачіскою чорного волосся. Зодягнута в біле вовняне сарі, що є — в буддійському побуті — знаком жалоби. Бо ж усі пам'ятають, що покійний прем'єр, її чоловік, згинув із рук атентатника у вересні 1959 р.

Вона й не думала кандидувати по його смерті. Та політична партія, яку він очолював, підупала. Це схвилювало його вдову. Знаючи добре політичні клічі, вона кинулась у вир виборчої кампанії. Її гідна поява й палке слово привернуло партії політичні впливи і в короткому часі їй запропонували місце президента.

Тепер вона очолює уряд із 11 міністрів у своїй країні. Це перша жінка-прем'єр не тільки в Азії, але й у цілому світі.

*

У часі від 24. вересня до 2. жовтня відбулась у Дітройті Виставка Українського Мистецтва у вільному світі під патронатом МАРУСІ БЕК, Президента Міської Ради Дітройту та Стейтового Університету Вейн. Завдяки заходам Ділового Комітету Виставки взяло в ній участь 77 мистців, а виставлено 224 твори.

Виставку відкрив президент університету в приявності патронки й Ділового Комітету. В прегарно обладнаних залах перегляд мистецької твор-

чости був повний. Число відвідувачів зросло в тисячі.

У виставці взяли участь такі мисткині: Катерина Антонович, Ірина Букоємська, Марія Гарасовська-Дачинин, Катря Кричевська, Галина Мазепа, Людмила Морозова, Ірина Носик, Галина Новаківська, Н. Оленська-Петришин, Михайлина Ольшанська-Стефанович, Наталія Погребинська, Юлія Шероцька, Ірина Шумська-Мороз, Оксана Теодорович, Дарія Залуцька, Софія Зарицька.

Під час виставки відбулись 4 музично-вокальні імпрези з мішаним хором „Трембіта“ та симфонічною оркестрою. Виступали — меццосопран Іра Бала, контра-альт Оксана Сов'як, танцюристка Рома Прийма та піяністи Борис Максимович і Роман Рудницький. Окрему точку мала Капеля Бандуристок під керівництвом Григора Назаренка.

Почин президента МАРУСІ БЕК — при співучасті українських мистців — увінчався повним успіхом.

ПОДЯКА

Мушу висловити окреме признання й подяку ілюстраторці Нашого Життя у Філадельфії панні ХРИСТІ ЗЕЛІНСЬКІЙ за прегарно виконану ілюстрацію до мого оповідання „С я н я“, вміщеного у вересневому числі. До тепер я рідко коли мала таке вдволення, щоб ілюстратор так влучно віддав мою думку, як автора. А тому, що тепер п-на Зелінська далеко від нас в Європі вдосконалює своє вміння, хочую цією дорогою висказати їй свою подяку. Олена Цегельська

СИМВОЛ ПИШНОТИ

Перла не виростає в надрах землі, як інші самоцвіти. — Вона викопується в живому організмі у морській глибині і не потребує обробки, бо приходить на світ одразу у всій своїй красі, і славі, якою вчарувала людину від сивої давнини. Вже за сім століть перед Христом у Вавилоні знали перли і важились вони неоціненним скарбом. Недарма Клеопатра випила з чарою вина перлу, коли хотіла осліпити Марка Антонія своїм багатством. Згадуються перли і у Старому Заповіті, як символ краси і пишноти. Віддавна кожна корона має свою славу, єдину у світі перлу і кожна королева таке саме намисто. За перли дарувалась любов, за них робились злочини, проливалась кров і так багато сліз, що втворилось повір'я, що перли приносять сльози. Від ваги у сто одиниць перла автоматично переходила у категорію світового скарбу і є зареєстрована. Знахідка славних перел, їх історія часом авантюрна, часом трагічна, записана.

Походження перли цікавило спостережливих людей і з бігом часу дійшлося, що вона є вислідом секретії певного роду гостриць коло стороннього тіла, яке попадає в їх організм. Робились спроби виростити перлу заведенням зернини піску в її тіло, однак безуспішні. Думка була правильна, але треба було людини, яка б поставила собі мету і на ній сконцентрувала всю енергію, людини із якостями винаходця, великої відваги, сили волі, обдарованої інтуїцією, підпертою незломною логікою думання...

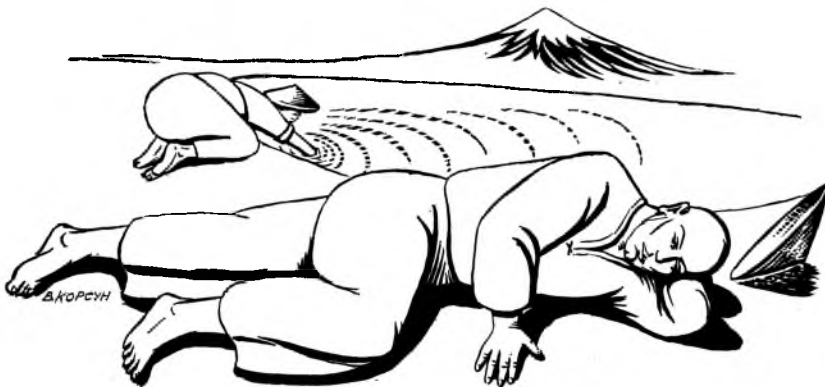
Отака людина народилась 1857 року в сільці Тобо на південнім побережжі Японії, де були багаті ловища перлів. Був сином бідних батьків, приналежних до кляси маленьких торговців — власне до цеху виробців галушок. Народився він у добрий час — за влади цесаря Меї, коли переворотом скінчилась февдальна система. Інакше коли б Кічіматсу Мікіміто і винайшов культивовану перлу, винахід

використали б інші, бо за влади Шогунів не можна було вирватись із кляси. Імя Кічіматсу є складове і значить — сосна і щастя, а разом розуміється як символ багатства. Від 11-ти літ мусів працювати за батька, який захворів, і вже тоді визначався навіть серед роботящих японців працюватістю, розумом, бистрістю і винахідливістю. У 23 роки Мікіміто вибрав собі дружину. Намітив і дістав дочку із збіднілої родини Самураїв. Дівчина пануючої кляси пішла в бідну родину і стала ідеальною дружиною винахідника. Тепер Мікіміто зовсім відійшов від праці для утримання родини і всю увагу і сили звернув на перлу, яка його віддавна цікавила і чарувала.

Процес творення перли стверджував думку про те, що явище не мусить бути тільки випадковим, що тваринку можна примусити працювати. Тому треба прослідити умовини її життя, треба дійти до вводити в її тіло, коли, як? На те були потрібні досліди і Мікіміто почав проходити типовий шлях винахідника — спроби, невдачі — безупинною чергою. Друзі втрачали віру й відвертались поступово, громадська думка оберталась проти нього і засудила за використання дружини. Його взяли за фантаста, потім за маніяка і зрештою діти покрикували за ним на вулиці, обзиваючи божевільним. У таких випадках жінка звичайно відчуває себе нещасною

жертвою, або стає у фронт противників. Не така була Умеї. В своїй хаті Мікіміто не чув слова докору — тільки підтримку і підбадьорення. Умеї вірила і знала, що ідея не є фантастична. З її поведінки видно, що вона була не тільки добра, але й мудра й інтелігентна. Коли під натиском суспільної opinі Мікіміто, на краю повного заломання, вирішив повернутись до виробу галушок, Умеї сказала — Ні! Йди своїм шляхом. Я знаю, що ти дійдеш до мети.

Умеї не тільки працювала на утримання родини, виховувала дітей і виконувала всю домашню працю — вона находила час помагати чоловікові закладати ложища гостриць, переглядати їх і головне вислухувати безконечні розмови про ідею, яка його всеціло опанувала. Так проминуло 12 років. Мікіміто почав втрачати віру, знемагатись. Аж ось одного дня, а власне 11. липня 1893 р., пригнічений він вибрався на острів Татоку переглядати ложища, які п'ять років тому вони удвох з Умеї там-заложили. Бачучи його настрій Умеї кинула працю в хаті, взяла рижу на снідання і втрюх із 11-літньою дочкою поплили на острів. Знеохочений Мікіміто приліг на піску, а Умеї почала витягати кошики з гострицями. І ось Мікіміто почув дивний її крик — зірвався, побіг і побачив на долоні Умеї відкрити гострицю, в якій світилась перла. Обое оп'яніли від радості. Але за

Знеохочений Мікіміто приліг на піску, а Умеї почала витягати кошики з гострицями.

хвилину Мікіміто притах — перла не була кругла, тільки півкуляста, притулена до мушлі. І знову мудра Умеї втішала чоловіка. — Головне, що спосіб відкрито, перла вирошена, а удосконалення форми напевне прийде з часом.

Після того відкриття у подружжя народилась остання дитина — син після чотирьох дочок. Їх щастя завершилось. Мікіміто під час тієї події, як у всіх випадках народження дитини, не було вдома. Умеї і за те не нарікала. На цей раз Мікіміто телеграфічно дав дитині ім'я.

Починалась нова доба в житті винахідника, де вже є конкретні досягнення і є на що спиратись. Але й доба також повна турбот, де успіхи чергуються із провалами. Приходили природні катастрофи і нищили плянтації, все втрачалось і треба було починати знову з нічого. Як часто потребував Мікіміто підтримки такої дружини як Умеї! Але вона відійшла на порозі нової доби. Умеї умерла на 32-ому році життя. Умирала при повній свідомості, і потішала чоловіка, відходячи. Він плакав, а її очі були сухі. Для неї подружжя було священним з'єднанням двох частин одної цілості, яку і смерть не може зруйнувати. Я була щасливою — казала Умеї, я мала чоловіка, якого любила понад усе, я мала п'ятеро дітей. Всі вони гарні і здорові. Люби їх, вони частина нас!

Вона клала йому на серце не спинятись у праці, йти до здійснення завдання вихопити круглу перлу. Вона запевнювала його, що буде з ним повсякчас і в печалі і в радості.

Померла Умеї у 1895 р., а в наступному Мікіміто одержав патент на виплекання півкулястих перел. Перший урожай збирали в 1898 році і його Мікіміто подарував цісареві, тобто народові. У 1900 році збирали другий урожай, а в 1905 прийшла природня катастрофа, де із мільйона гостриць врятувалася мала частина. В безнадії сидів Мікіміто на побережжі, засіяному мертвими гострицями і відкривав їх — механічно, зрезигновано. І ось в одній засіяла перла досконалої круглої форми. Це було радісне потрясення, тріумф на ру-

їнах. Мікіміто роздивився позначення на кошику і пізнав секрет. Мікіміто пішов додому, умився, переодягнувся, загорнув перли в шматинку і пішов до храму, де стояв попіл Умеї. Став перед урною і сказав: — Люба дружино, сьогодні я знайшов круглу перлу у наших мушлях — твоїх і моїх. Ця таємниця відома тільки нам. І цей твердий, загартований трудами і ударами життя чоловік плакав, як дитина, у цю місячну ніч над гробом своєї дружини.

Мікіміто не тільки був винахідником — він був дуже діловою, практичною людиною. Його підприємство виросло на користь японському народові і на радість жіноцтву цілого світу. Патент на продукцію круглої перли Мікіміто дістав 1908 року. Фото із тих часів показує чоловіка низького росту, присадкуватої постави, з мугутньою шиєю і виразистими рисами лица простої людини, без знаків витончення. В особистому житті Мікіміто був завжди спартанцем.

Сьогодні є щось коло сто тисяч людей, життя яких так чи йнакше залежить від підприємства. Обслуговують його у 90% жінки. Вони заводять зернинки перловини в тіло гостриць, сортують перли за величиною і відтінком кольору, прокручують дірки для нанизвання і роблять чарівні намиста. Натуральна праця для зграбних ручок японок. Але то не все — жінки самі виносять гостриці з глибин, де вони лежать від чотирьох до шости років, вирощуючи перли. Отже на підприємстві працюють нурцями самі жінки. Вони бо виявляється — найкраще витримують холод і тиск води. Підготовляються до тієї праці японки віддавна і професія передається від матері дочці. Здібні до неї дівчата, ідеально освоєні із стихією океану, починають фаховий вишкіл від 12 років і від 17—18 вже стають на працю. Найкращим віком для праці вважаються роки між 25 до 45. Але працюють і далі нераз аж до 60 років. Колись жінки поринали голі, але Мікіміто завів убрання для них — білі штаниці сорочки, а на очі й ніс герметичну маску. Коло себе має нурець ко-

новку, в яку кладе гостриці, а на горі на шнурі пливає дерев'яний цебрик для складання здобутого. При праці з човнів, коли нурець спускається зі шнуром, жінки воліють мати партнером власного чоловіка, бо він більш уважний і чуйний на сигнали, як чужа людина. Одружені жінки є при праці більше витримані і Мікіміто тому дуже сприяє подружжям — часто сам підшукує пари. При народженні дитини робітниця дістає спеціальний бонус. Натурально, що в родині жінки-нурця вона є головним хлібодавцем і таким чином голова родини. Чоловік доглядає хати і дітей. Всім є при тім добре.

Сприяючи подружньому життю сам Мікіміто, не зважаючи на натиск родини, не одружився удруге, хоч повдовів у розцвіті мужньої сили 38-ми років. Залишився вірним Умеї і завжди відчував її близькість. Завжди носив і пестив у руці ритуальну табличку із вирізьбленим іменем Умеї так, що зрештою той напис затерся зовсім. Помер Мікіміто на 94-ому році життя і попіл його стоїть поруч урни Умеї на маленькому цвинтарі в рідному сільці Тоба.

Умеї в великій мірі причинилась до того, що перла, яка була доступна вибранцям долі, тепер доступна людині середнього достатку. Однак людська натура вже така — що є доступне, те втрачає свою привабливість. Тому культивована перла мала не тільки ворогів у торговців перлами, а зустрілась із упередженням загальним. Цілком несправедливо, бо культивовані перли не є ані наподобленням, ані іншим гатунком. Хемічним складом, і на погляд, і дотик — це справжні перли і дають таке саме естетичне задоволення і радісне почуття посідання прекрасного скарбу.

Купуючи разок перлів здається мимоволі згадаєш ту, яка причинилась до їх відкриття, ціле життя йшла до візії сіяючої досконалої перли, а сама не втішалась тією прикрасою, ані не побачила її.

Своєчасно внесена передплата дає здорову фінансову підставу видатництву.

Сорок років тому

(Із спогадів медсестри)

Зовсім ненадійно знайшлась я в складі шпитального персоналу Полевого Лічниці ч. 1, яка входила у склад І Корпусу УГА. Донедавна я працювала як телефоністка поштового уряду в Задвір'ї, мобілізована для передачі військових розмов. А тут під час евакуації у червні 1919 мені пощастило прилучитись до шпиталю у Березовиці Великій і мене зачислено до канцелярського персоналу.

Важкий це був похід! Минали ми наші села й містечка та добились дня 15. липня 1919 до Збруча, що його перейшли в Кудринцях. Тут опинились на недавно звільнених від большевиків просторах Поділля з напрямком на Дунаївці, перше містечко, в якому ми здержались на хвилиний спочинок, зморені їздою на возах серед липневої спеки. Був це час, коли збіжжя доспівало.

Думки мої вернулись до піль, які ми залишили там, за Збручем. Хто їх там буде збирати? Дорога наша вела через села, які розгортались на тлі чудового, подільського краєвиду, у напрямі на Кам'янець Подільський. У цьому городі ми не задержались, але в часі переїзду подивлялись красу історичного місця.

Прибули ми до Голозубинців, де наш шпитальний обоз розташувався в парку чудової палати. Власники покинули її після революції, а місцеве населення її пограбувало. Колись старанно удержаний парк тепер був зовсім занедбаний.

Незабаром завважили ми, що місцеве населення й до нас — хоч це були наші рідні брати — ставилось неприхильно. Для них ми були зайдами й лишнім тягарем, що непокоїв їх спокій. Визвольні змагання були їм зовсім чужі — „моя хата з краю“, „досить нам війни“, „мене з хлопа не скине“ — це була їх відповідь на всякі наші аргументи. Така була ментальність сільського населення на

Поділлі у цьому важному для нас часі визвольного змагу. Довше перебування в селі ще скріпило неприхильні настрої. Підносились навіть грізні для нас голоси того елемента, що був ласий на наше майно. Приходилось нам стерегтись, а навіть готуватись до нападу бандитських елементів. А наш шпиталь, як санітарна одиниця, розпоряджав тільки малою кількістю зброї для самооборони. Наші фронтові частини знаходились далеко в погоні за большевиками, Команда Корпусу в Мінкінцях, а кругом по лісах кружляли різного роду партизани.

На щастя саме тоді наша лічниця дістала приказ від санітарного шефа Корпусу пересунутись до містечка Бару. Там ми мали розложити шпиталь. Рівночасно з тим приказом наспів другий, додатковий, щоб відпустити зі складу шпиталю всіх цивільних осіб, які до тепер, як евакуовані службовці

УГА користали з допомоги військових формацій. Цей приказ торкався також моєї особи і мені вже виставлено „явний приказ“ на виїзд до Кам'янця Подільського. Тим часом припадок хотів, що зложилось інакше. Саме тоді прислано до нашого шпиталю жінку, також цивільну евакуовану з дорученням, щоб її прийняти до складу шпитального персоналу. Тоді командант шпиталю запропонував і мені працю медсестри, яких і так було обмаль у нашому шпиталі. Я рішила залишитись, хоч не знала цієї праці і трохи боялась її. Та за короткий час спільної подорожі заприятимилась із шпитальним персоналом і здавалось мені, що у такому товаристві подолаю всі труднощі.

У дорозі до Бару ми в одному місці задержались і на короткий час прийняли невелику кількість ранених і хворих. Там довелось мені вперше сповняти службу джурної сестри. Признаюсь, що почувала я себе дуже прикро! Не маючи ніякого вишколу, я щойно тоді відчула весь тягар відповідальності за тих людей . . . На щастя було тільки 10 хворих та нічого не сталося їм у тому часі.

Прибувши до Бару наша лічниця приготувала місце для 100 хворих і ранених. В короткому часі ліжка виповнились хворими на висипний тиф. Тепер уже командант міг нам більше присвятити часу і перевів скорочений теоретичний і практичний вишкіл сестер. Тоді в лічницю працювали як лікарі — окрім команданта д-ра Білозора, д-р Микола Терлецький і двох полонених лікарів поляків. Був ще третій полонений лікар-поляк, але втік несподівано в місці нового нашого постою.

Ситуація на фронті ставала для нас щораз кращою. Галицька Армія разом із Армією УНР прямувала у другій половині серпня на Київ. Десь після 20. серпня наша Полева Лічниця ч. 1 дістала наказ

В.КОРСУН

переїзду до Вінниці з тим, щоб там не починати праці, а бути наготові до дальшого виїзду. Нашим місцем призначення був Київ, де ми мали розташуватись негайно по його здобутті нашими військами, у склад яких входив наш І. Корпус.

Обоз наш рушив із Бару і прибув до Вінниці, де ми довгий час стояли безчинно на Садках, передмісті цієї гарної столиці Поділля, положеної над рікою Богом. Цей час вичікування дальшого походу при добрих вістках, що доходили, був для нас справжнім відпочинком по перебутих трудах, часом веселого дозвілля. Та не надовго! Радісний наш настрій розвіявся вже 1-го чи 2-го вересня, коли наспіла вістка, що наші війська мусли покинути столицю під натиском армії ген. Бредова. І так не сповнилась моя мрія й не довелося мені ніколи бачити нашого Золотоверхого...

Полева лічниця мусли зостатись на місці постою, в Садках і очікувати дальшого приказу Корпусної Команди. А тут пошесть висипного тифу почала прибирати в війську щораз більші розміри. Десь біля 15. вересня доручено Полевій Лічниці ч. 1 розташуватись в обширних будинках Лікарні Умово Хворих, положеної за містом, близько згаданих Садків. Частина Лікарні була зайнята умово хворими, що їх обслуговували місцеві лікарі-психіатри. Будинки лікарні були розложені на велетенському просторі, окруженому парком, що його прорізували довгі алеї. Ці височезні старі тополі наводили мені сум на душу.

Лікарня була гарно влаштована, мала центральне ogrівання та могла своїм розміщенням кімнат дати пристановище сотням хворих. Влаштування приміщення для наших хворих зайняло кілька днів. Поділено його на відділ хірургічний, внутрішній та інфекційний, з поділом для окремі роди недуг, лабораторією й аптикою. Для переведення дезинфекції працювали два пересувні дезинфекційні апарати, що їх ми з таким трудом перевезли з Галичини тими поганими дорогами. Прання білля й магазини білля мали для нас особливе значення тому, що внаслі-

док сухої дезинфекції матеріал нищився і білля завжди недовставало. Аптика була початково доволі добре забезпечена, бо лікарня мала рівночасно під опікою Санітарний Склад цілого І. Корпусу УГА. Можна сказати, що наша Полева Лічниця ч. 1 була у складі цілої армії УГА найкраще вивінована.

В незвичайно швидкому темпі впродовж місяців вересня й жовтня ліжка нашої лічниці заповнились до повного числа 500, голов-но хворими на висипний тиф, зворотний тиф, червінку й еспанку. Цю кількість хворих обслуговували — командант, 3 лікарі, 4 медики при допомозі 6 сестер і недостатної кількості санітарів. В короткому часі це число поповнилось ще 4 сестрами, але висипний тиф почав збирати свої жертви і серед того, нечисленного персоналу. Із десяти сестер усі перехворіли тифом, а чотири з них померло. На кожного з лікарів, сестер і санітарів припадала надмірна праця, яка доводила до крайнього виснаження сил і нервів.

Мене приділено до праці на інфекційному відділі до хворих на червінку. На мене припадало приблизно 20-30 хворих, але праця на цьому відділі була особливо прикра тому, що хворих треба було кілька разів на день умивати й підстелювати. Стан їх бував дуже важкий. Через страту води в організмі вони були крайнє обезсилені і смертність була значна. Лікарі боролись із нею приміненням підшкірної інфузії з фізіологічного розтвору соли. Та цього розтвору все було замало, бо аптека могла приготовляти тільки 30 л. ретвору денно, а до подавання служив нам тільки один одинокий апарат. Інфузії переводили ми тільки вночі, бо в день не ставало на те часу. Нічні джури відбувала я що четверту ніч, а по джури не мала спочинку, бо чекала мене цілоденна праця на відділі. Під час нічного джуру треба було мені обслуговувати інші інфекційні відділи, а також прийняття хворих. Вони приходили не раз партіями по 20-30 і ще не відвошивлені, через брак місця, чекали черги на коридорах, на соломі. Лікареві, при допомозі сестри припадав обов'язок

зак ствердити в них недугу, призначити до дезинфекції і спрямувати на відповідний відділ. Там була найбільша небезпека інфекції, бо по такому джури прихотилося сестрі визбирувати воші у власному біллію.

З часів моєї праці у полевій лічниці не можу забути деяких моментів. Були там дві малі кімнати, до яких відокремлювали хворих, що були в безнадійному стані. Звідтіля вибрано трупи з виснаженим тілом та загостреними чертами лица покриті саджею, бо в тих кімнатах одиноким світлом був каганець, що коптів немилосердно. Також вбилися мені у пам'ять катастрофальні дні, коли зимою через мороз позамерзали водопроводи. Воду треба було довозити бочками з віддалі 2-ох км. і це дуже утруднило нам удержання чистоти.

Через велику смертність не можна було ховати трупів, бо копання могил у замерзлій землі було дуже утруднене. Тому створено при лічниці окремих відділ, що займався копанням братських могил на віддаленому католицькому цвинтарі у Вінниці.

У листопаді кількість хворих у нашій полевій лічниці збільшилась до 700, а в грудні разом із видужанцями дійшла майже до числа 1,200. Зрозуміло, що вже ліків не ставало, а рук до праці убувало через хворобу й випадки смерти самого персоналу. Був один час, коли одному лікареві й одному медикові прийшлося обслуговувати кількасот хворих. Зрозуміло, що недостача ліків і медичного персоналу спричинили недостачу догляду над хворими і тим самим збільшену смертність.

У таких обставинах у половині грудня 1919 постиг мене зворотний тиф, якого я набралась мабуть у часі згаданих нічних джури. Тим разом недуга мала виїмково важкий характер. Перервалась тільки завдяки приміненні, доволі пізно і то з ризиком доживної ін'екції салварзану, за який так трудно було в тих виїмкових часах. Мій тяжкий хворобовий стан припав саме на час перелому, що його переживали війська УГА. Більша частина їх, знеможена тифом, знайшлася в полоні „чотиро-

кутника смерти“, а друга частина по наказу Гол. Команди УГА відступила за Денкіном на Одесу.

Командант нашої полевої лічниці ч. 1 і медичний персонал рішили, помимо виданого приказу до відвороту на Одесу, зостатись на місці. Не можна було залишити наших нещасних хворих без опіки, незнаній судьбі на поталу.

Я почала саме видужувати, коли Вінницю зайняли в січні 1920 р. большевики. Лікарня знайшлась під їх наглядом з назначенням комісаря, який обмежував компетенції команданта. Полева Лічниця ч. 1 вийшла зі складу УГА і її перейменовано на Вінницький Військовий Шпиталь. Наші стрільці видужували й опускали шпиталь, а їх місце почали займати хворі червоноармійці.

У тому часі в лютому я вже перестала працювати сестрою. Сил у мене небуло до такої важкої праці. І здійснилось те, що вже підготовлялось серед важких умовин: постійна небезпека зблизили нас до себе, мого команданта й мене і в тому часі судьба злучила нас навки. У тому ж шпиталі ділила я з ним дальшу долю й недолю.

А життя ставало щораз трудніше. У березні й квітні 1920 р. харчування у нашій лікарні дуже погіршилось і всі ми терпіли однаково цей недостаток. Вивар із ячмінної кави, гречана каша, мащена машиноюю олією та гливкий хліб були нашою щоденною живою. Часом удалось мені здобути дорогою заміни в селян трохи сала. Бракувало також ліків і медична опіка від того ще більше послабла.

Приблизно на сам Великдень 1920 р. частина УГА, з яких створено т. зв. ЧУГА підняли у самій Вінниці й околиці повстання проти большевиків. Боева лінія большевиків утворилась на самій границі парку нашої лічниці. Повстанська артилерія почала обстрілювати будинки лікарні та спричинила смерть двох наших кухарів.

Галичанам не пощастило, большевицькі інтернаціональні курені і кавалерія Котовського відперли повстанців, а у самій Вінниці почав шаліти кривавий терор. Він був виміреним проти галичан, яких

Ганна Франко-Ключко

УКРАЇНСЬКІ ПОТКИ

Українське жіноцтво відзначалось усе смаком і скромністю. Вже в давнину воно створило собі стрій, що свідчив про високу його культуру. По всій Україні майже в кожній хаті були ткацькі верстати, де ткалось полотно на рушники й сорочки та сукно на верхню одіж.

Для княжого двора і шляхти купці привозили заграничні матеріяли. Золототкану парчу постачала Візантія, вовняні кашміри приходили з Індії, квітчасті шовки з Китаю.

Мода княжих часів була під впливом візантійського двора, хоч

вистрілювано, де тільки попало. Хоч ми зі шпиталю участі у повстанні не брали, проте ненависть большевиків звернулась проти нас. За два дні з'явився відділ ЧК у нашому шпиталі і перевів на місці допит команданта й інших. Ще й досі не можу забути тих страшних хвилин, що ми їх пережили. Чудом минула нас судьба тих, що стали жертвами ЧК у Вінниці.

А потім події покотились швидким темпом. У травні 1920 Дієва Армія УНР спільно з поляками здобула Вінницю, прямуючи на Київ. А дня 6. червня 1920, включені до Армії УНР, ми навантажили шпитальне майно на стації у Вінниці і прилучились до відступу наших військ.

перейняли її з деякими відміннями. А в часах козаччини, коли Україна розцвітала багатством, українське жіноцтво витворило зовсім своєрідний стиль пишного вбрання. Багаті його прикраси складались із гаптів і вирізування та могли затьмити своєю красою китайські квіти й французькі везерунки.

Хист до вишивання залишився й до цього часу. Мати привчає свою донечку держати в руках голку, ставити перші стіби, а потім передає їй свої взори. Це своє знання доня знов передає своїй дитині, згадуючи при тому час, коли вчила її мама, як найдорожчий спогад на все життя!

Вишивка в українському домі надає йому того невловного чару, що його ніщо не може заступити. Його відчувають також чужинці, що переступають поріг української хати. Не вмючи назвати, що саме, знаходять нашу хату інакшою, цікавішою, ніж свою.

Тому нічого дивного, що містецький смак української жінки позначився й на світовій моді.

Жіноче солі

Відчиняються всі вікна і двері, а з вулиці вливається у них перший весняний день. Пахучі подихи вдираються у найдальші закутки кімнат та сердець і виполіщують із них всі залишки холоду, нерішучості, пригноблення.

Я йду вулицею, а вона сьогодні не засмічена, як звичайно, а навпаки, золочена легкістю та безжурна несміливою ще, але вже безумовною зеленню дерев.

В таку хвилину найкраще пустити зір по безкрайному небу і не старатися знайти там нічого окрес-

Танкові й хорові групи з України, що гостювали по великих містах Європи, Канади й ЗДА, піддали різні думки креаторам моди. Вони внесли в цьогорічну моду ту красу, що чарувала людей при кожному виступі танечниць чи співаків. Відбиток того стрічаємо на кожному кроці.

Спершу — це намисто. Давно красуні західного світу прикрашували свої шийки одним разком перел чи нашійником. А тепер законом стало носити багато разків густо нанизаних намистин. До кожної сукні треба дібрати відповідну форму й відтінок. Деякі обвивають шию, другі звисають нижче. Велетенський вибір намист дає сьогоднішній ринок!

А квіти на головах! Минулого літа бачили ми ті шапочки з органіни, густо прикриті квітами. Уложені на гладко причesanому волоссі, нагадували нам дівочі віночки з Полтавщини.

А хуртяні шапки! Неодна красуня ходитиме зимою в „кучмі“, якою хвастились наші козаки-танцюристи. Навіть повстанні капелюхи прийняли стіжкову форму, що нагадують козацькі шапки.

Українка опанувала на хвилину примхливу моду. Але хто скаже, що це мода з України? Вона закрита для Заходу назвою „Рашен“...

леного, а решту свого „я“ примістити на канапі.

Це така одинока й неповторна хвилинка, найласкавіша в цілому році. Та навіть вона не дозволяє моїм турботам розплистися з останніми струмками поснігової води. Бо при кожній спробі самопереконання, що мені нічого журитися, виринає на обрії ця новеля. Ну, в крайньому випадку оповідання, чи хоч би лиш нарис. Час так безжалісно поділений на клітинки, що на написання залишається вже лиш один сьогоднішній вечір. На те, щоб знайти тему: живу, цікаву, оригінальну, по змозі з жіночого життя. Знайшовши, пережити її, вкласти в розв'язку проблеми частинку свого „я“, влягнути це все в щонайменше пристойну форму та завести на папір. Гарне завданнячко!

Я озалізобетоню рештки своєї волі проти хитрих задумів весни, бо такі годі повірити, щоб журі продовжувало ще раз речинець конкурсу для мене одної!

І тоді, коли хотілося б, щоб вулиця ніколи не покінчилася, не діється ніщо: ані не заблуджую, ані поліція не замикає проходу через пожежу, ні через поповані водопровідні рури. Це вже дійсність, що мрячний коридор переводить мене із гамору вулиці в мій затишок, де колись безумовно влаштують музей в мою честь.

Тут вже дорога до письмового столика була б недовга, якби не непередбачений погляд у кухню, де в зливні жде гора немитого посуду. Наверствування сягають ще

передвчорашнього обіду, бо зараз після нього повіз мене Яновський на перегляд успінівського фронту, а вчора знов не могла ніяк покинути самої Гофмансталевої Собеїди в її безпросвітніх блуканнях. А між тим ще й дзвонили громадські телефони.

Так ось в монотії моїх постанов — щілина. Не слід потопати мистцеві в буденщину, але тут же заторкнена й естетика! Засохлі товсті плями так і здавляють ніжний, свіжо-скільчений задум. Щораз видніше, що можна знайти лиш один засіб, щоб прочистити цю, ніяк не творчу атмосферу.

Соня Ковалевська, пишучи математичну розправу, бралася часто за плетиво. Професори-опікуни за журбою світа не виділи, а працю нагородила Французька Академія...

На цьому, звичайно, порівняння й кінчається. Вже б їй і нагороду — за ненаписане ще оповідання! Та спільне те, що жіноче „я“ має свої власні закони, і тому не знати, чи не стане посуда моєю Аполлоновою лютнею...

На мое рішення розсвічується вікно новою соняшною усмішкою, а крізь нього підтверджує кивком мій задум-розсвіла гілка золото-дощу.

Перша тарілка, що її беру в руки — неначе тайний спільник у всежтаки не надто чистому ділі. Тому з досадою тру її безжалісною дряпкою щіточкою, щоб змити якнайскроше сумнів Вайнінгера, чи жінка здібна творити правдиве мистецтво.

Арістотель сказав, що мистецтво-очищення. А що ж я роблю в цю хвилину?! Хіба це теж не засіб, щоб вплинути на мій поряток думок?

І хіба я творю прецеденс в українській літературі? Це ж науково доказане, що Ольга Кобилянська господарила передполуднями, а (Докінчення на ст. 12)

На науковому шляху

Жінка-лікар в Америці явище нечасте. Лиш зрідка зустрічаємо їх у шпиталях чи амбулаторіях, а ще менше бачимо табличок із означенням приватної практики. Тим більше треба радіти, що лікарки-українки не знеохочуються тим. Щораз більше їх починає практикувати по наших осередках.

А тепер можемо занотувати й один науковий осяг. Др. Тетяна Терлецька-Антонович, яка довгий час працювала в ділянці патології, йменована надзвичайним професором Джорджтаунського університету у Вашингтоні.

Др. Тетяна Терлецька-Антонович належить до середнього покоління наших лікарів. Уродженка Відня (за першої світової війни) вона неначе зачерпнула трохи життєвого розмаху того наддунайського міста. Правда, виростала у Львові, в середовищі галицької інтелігентської родини. У гімназії СС. Василянок здобула середню освіту. Але для студій медицини виїхала до Відня і тут закінчила їх під час другої світової війни.

Тоді ж почала свій шлях лікарки. Крізь шпиталі Львова й Відня вийшла вона на еміграцію, де допомагала лікарською опікою біженцям і переселенцям. Побувала також коротко в Парижі. А врешті з цілою хвилею еміграції переселилась до ЗДА, де чекав її ще трудний шлях нострифікації.

Др. Тетяна Антонович почала його в Бінгемтоні, Н. Й. Там відбула рік практики у міському шпиталі, приглядаючись до форм американського шпитальництва й лікування. Ще не було в неї виразних дальших плянів. Аж тут виринула можливість працювати в Джорджтаун Університеті в Вашингтоні при кафедрі патології. Займав її др. Гешіхтер, добрий спеціаліст у своєму фаху. Він захопив молоду лікарку до цієї праці. Її жива вдача і віденський диплом припали йому до вподоби.

Розпочалась праця. Патологія — це підстава до багатьох діагнозів і поле для великих дослідів. Ко-

жен студент мусить перейти цей вишкіл у дослідях, аналізах, пробах. Тетяна Антонович стала інструктором, що допомагав асистентові. Десятки, сотні студентів

Др. Тетяна Терлецька-Антонович
Tatiana Antonovich, M.D., was nominated associate professor of pathology at Georgetown University in Washington, D. C.

вивчали під її наглядом цю галузь.

Ділянка її зацікавила. З усім запалом своєї вдачі вона поринула в те, вивчаючи нові осяги й напрямні. І коли по чотирьох роках їй прийшлося скласти іспит перед American Board of Pathology, др. Тетяна Антонович легко його перейшла. І вже бачила ясно накреслений шлях перед собою.

Згодом вона знайняла при кафедрі місце асистента. Праця стала більш відповідальною. Як у кожному американському університеті, так і тут є дослідна станиця. У ній працюють свої й чужі лікарі, що приїжджають на вишкіл до ЗДА. Цією працею керує професор з допомогою асистента.

Знов проминуло кілька літ на цьому становищі. Др. Тетяна Антонович здобула багато приятелів поміж чужими лікарями, що студіюють патологію в ЗДА. Недавно тому приймала делегацію лікарів із СССР, які ніодним словом не зрадили свого здивування, що говорять із лікаркою-українкою на такому пості. Також студенти вдячні їй за увагу й безпосередній підхід.

Але цим її праця не обмежувалась. Досліди власні і других приходиться опрацьовувати в журналі, що його видає кафедра патології. Це є звичайно завданням асистента, якого прізвище фігурує тут і там скромно біля свого професора.

Праці є доволі. А нераз і хвилювань, коли досліди треба переводити з юрбою студентів. О, тоді треба добре панувати над собою! Але найкраще відпруження знаходить Тетяна Антонович у своєму квітнику. Там за містом, де є хатина Антоновичів (до речі кажучи, гарно й модерно устаткована) зеленіє травник і цвітуть улітку квіти. Чого більше потребує втомлена людина? Ще й коли садить це й поливає власними руками?

А тепер зустріло др. Тетяну Антонович належне вирізнення. На початку нового семестру її йменовано надзвичайним професором кафедри патології. Шлях до наукової праці відкритий. Вітаємо нову нашу наукову силу!

Др. Тетяна Антонович є членом Українського Лікарського Товариства. На недавньому з'їзді лікарів у Торонті вона — одинока з лікарів — виголосила доповідь. Також живо цікавиться справами організованого жіноцтва. Недавно тому стала членом центрального Відділу Союзу Українок Америки. (Центр. Відділ гуртує тих членок, що хочуть належати до США, не маючи Відділу у своїй околиці). Належить до станиці Американських Жінок-Універсанток у Вашингтоні, де її радо зустрічають. Л. Буря

ЖІНОЧЕ СОЛЬО

(Докінчення зі ст. 10)

після полудня писала. А що мала м'яке серце до служниць, то майже всю роботу робила сама. Та чи пошкодило „Царівні“, що випурхнула вона з якогось полив'яного глечика?

До речі — служниці... Цікаво, чи їм було так на душі, як мені тепер, немов би помивши кожну тарілку я наблизала земну орбіту на один ступінь ближче до правильного напрямку?...

Тільки ж тоді гріли воду в мідяному казанку на печі, а посуд мили в цинковому шапнику. Його ставили на стільці і він міг був втратити рівновагу. Тому мені, що могла тоді заглянути в шапник тільки зіп'явшись на пальці, треба було обходити його якнайдалішими дорогами.

Так присудила мама за панування Гані Першої. Бо було їх у нас чотири, одна за одною. Та тільки Перша мала високо розвинуту техніку годування мене кашею. Казала: — Летить ворона, летить . . . — і повна ложка каші закінчувала свій лет у моєму роті. Я мусіла їсти і при тому дивувалася, як це козаки, згідно описів Чайковського, жилися здебільшого кашею. Цього ж їм ніхто не накидав, бо Гані на Січ і так не пустили б!

Після роду Гань прийшли Марині. Сусідська дівчинка заявила, після довгої призадуми: — Аж тепер розумію: ваша Кася називається Мариня!

Перша Мариня носила вишиваний чіпчик, бо „дівча з Маслосюю“ було тоді ознакою нашої самобутності. А брат Марині працював у сільській молочарні. Коли передавав їй листи через справника з кооперативи, малював на них марку із Хмельницьким та печатку „Українська Пошта“. Не знаю лиш, як болюче відчувала це польська пошта.

Марині я вже часом помагала витирати тарілки після обіду. При тому вона розказувала, як немовлям залишалася сама дома на цілі дні, коли мати-вдова йшла жати за сніп. Я переживала глибоко те, що стирки були конопляні і „кусали“ руки, а про Маринине горе розказав уже Шевченко. Тоді, ко-

ли Мариня стояла жива перед моїми очима!

Та все покінчилося щасливо: Мариня дістала сторожівку і одружилася із чесним, теж селянським хлопцем, що був майстер на всі руки, і покінчивши за большевиків курси для сторожів, казав про себе: . . . — Бо ми, середній клас . . .

Мариня Остання була найоригінальніша з усіх. Якби служила у Фльобера, був би він списав із неї своє „Просте серце“. Хоч тоді може й була б вона інша. Але в своїх Підберіцях, коли впродовж історії України не народилася б, була б така сама. Якби була Бондарівною, не вона пішла б „у сирій землі гнити“, а пан Каньовський. Бо до окупаційних властей мала свій окремішній підхід: ще не подзвонив у двері німецький старшина, що його нам впахали силою на квартиру, коли на порозі вистала Мариня. Гляділа на нього згори, бо була, як тополя у пісні. І починала тоном Одарки із „Запорожця“:

— А знов — єсь наніс болота з вулиці? Та деж би я тебе з тим васером на чоботах пустила до хати! Щоби-сь мені підлогу посмарував?

І не впускала, поки не витер чобіт. Бо якби навіть вдалося йому проховзнутися непомітно, Мариня витягала за рукав з кімнати і вела на витирачку. Переможець

Лінії Мажіно витирав чоботи до суха.

Але їй я вже не помагала мити посуду. Бо ніколи було. Я вже носила підпільні видання у грецькій граматиці та намісто по п'ятнадцять золотих разок. А Мариня купувала таке ж саме на Краківському по два.

Та відносини поміж нами були такі дружні і Мариня старалася мені про віск для Андріївської ворожби. В її селі можна було ще дістати, а в місті ні. Віск, підігрітий на газовій плитці, „вистрілив“ на цілу кухонну стіну, але врешті таки застиг на воді у два човники, що плили кожний в іншому напрямі. І ось одним вже заплила, але й другий було зовсім виразно видно!

Мариня була добра, як земля і жила за прадавніми законами землі. Коли тиф її не минув і в лічниці обтяли їй коси, пережила це в повному розуміння народньої символіки. І неможливо було нічого їй вияснити.

Я й не вияснювала. Я мовчки поклонялася глибині хліборобського етосу.

Мариня залишилася у Львові, вся в сльозах. Але коли мої скромні зідхання, кожний раз, як лиш беруся мити посуд, мають якунебудь силу, то найшла вона собі вірну дружину, чи не упівця може?...

(Докінчення буде)

Літературний Конкурс СФУЖО

З ініціативи й фундації президента м. Дітройту Марусі Бек створено при СФУЖО літературну нагороду для жінок-письменниць. У виконанні цієї постанови проголошуємо оцим

ЛІТЕРАТУРНИЙ КОНКУРС 1961 Р.

Предметом конкурсу є: оповідання або повість для молоді юнацького віку з довільною тематикою з нашого сучасного або минулого.

На нагороду призначено 200 дол. а саме по 100 дол. за два рівнорядні літературні твори.

Учасниками конкурсу можуть бути жінки-письменниці або всі, що хотіли б ними бути.

Терміном закінчення конкурсу є 31. березня 1961 р.

Надіслані твори розгляне Мистецьке Жюрі у складі: Катерина Антонович, Ольга Войченко і д-р Ярослав Рудницький.

Конкурсні твори слід надсилати в трьох примірниках під псевдонімом, подаючи справжнє прізвище автора в окремій запечатаній коверті на адресу „Жін. Світу“ у Вінніпегу, з допискою: для Комітету Літературної Нагороди.

Woman's World, P. O. Box 791, Winnipeg, Man., Canada.
КОМІТЕТ ЛІТЕРАТУРНОЇ НАГОРОДИ

Про народній стрій

Коли наш 69 Відділ СУА в Лорейні переведив у 1959 р. курс

Зразок стилевого народнього строю з Полтавщини. Його прикметами є: невеликий віночок, гарно впорядковане намисто, широкі рукави, темна, скромно прикрашена корсетка, плахта, шовкова попередниця, біла підтичка, якої краєчок трохи довший за плахту.

The characteristic of an authentic Ukrainian national costume shows slim figure, plain lines and modest decorations.

народніх танків під мистецьким проводом балетмайстра Василя Авраменка, виринула потреба шиття народніх строїв. Зацікавлення батьків ішли у двох напрямках: полтавського, як репрезентативного народнього строю і гуцульського, як найбільш любленого, регіонального. Щоб матерей про те поінформувати, я погодилась виготовити і виголосити доповідь на цю тему. Тому що вона була получена з моделюванням строїв, то її радше можна назвати показом народнього строю.

У своїй доповіді, що відбулась дня 20. вересня 1959, у привності 50 осіб, я взяла під увагу не тільки жіночий, але й чоловічий стрій. Для ілюстрації доповіді я послуговувалась деякими експонатами, як мапа України, стилевими ляльками (пари в обох строях), таблицями взорів з написами й числами, зразками ниток до вишивання. На особній таблиці виписала я правильні назви кожної частини одягу.

Зразок зманірованого строю, як його, на жаль, ще носять по наших імпрезах. Його хиби в тому: великий вінок, що стирчить, стрічки, спущені до переду, безладно повішене намисто, надмірно вишита сорочка, відкрита корсетка, перевантажена всякими прикрасами, біла попередниця, вишита важким узором.

The Ukrainian national costume in wrong interpretation has a clumsy look and is overloaded with embroideries.

Три пластові юначки були модельками. Вони появились перед публікою в довгих народніх сорочках. Кожну з них я при публіці одягала і кожну частину одягу при тому пояснювала. По черзі обговорювала, з якого матеріялу вона вишита чим і як вишита і викінчена. Так воно йшло, аж поки обі модельки не були вбрані з усіма деталями.

Модельки Наталя Горалевська і Марта Дейчаківська були обі вбранні з Полтавщини. Між ними була деяка різниця. В одній сорочка була вишита хрестиковим узором із Нашого Життя, а у другій настилуванням. Одна корсетка була прикрашена зубчиками, а друга кривулькою. Це було корисно, що присутні бачили цю різноманітність. Ксеню Лучковську прибрали ми в добрий гуцульський стрій.

Чоловічі строї були, але на жаль не мали моделю, що хотів би їх убрати й вивести. (Хлопці в доростаючому віці не люблять таких виступів). Демонструючи частини чоловічого одягу, звернула я увагу на крій шараварів із матнею. (Рисунок крою знаходиться в книжечці К. Антонович „Український народній одяг“). Також вказала на різницю чобіт українських, а московських.

Із численних запитів, що їх ставили матері, можна вносити, що тема була на часі і матері нею захопились. Треба сподіватись, що строї нашої дітвори у Лорейні будуть стилеві й наша дітвора гідно буде репрезентувати нас на своїх святах.

Е. Мацілінська
членка 69 Відділу СУА

ОСОБИСТЕ

З приводу великої втрати, що постигла дітей бл. п. Марії Морачевської — Софію з Морачевських Темницьку й інж. Адама Морачевського — висказуємо їм наше глибоке співчуття. Нехай Господь Бог додасть їм сил пережити це велике горе!

ВИХОВНА КОМІСІЯ СФУЖО

Чи ви вже вирівняли передплату за „Наше Життя“?

У змагу за Наше Життя

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Ділимося сумною вісткою із членством СУА, що недавно тому згинула в автомобільній катастрофі малярка й талановита вчителька **Марія Морачевська**. Вона походила зі Львова, де здобула освіту і вчителювала. Маючи хист до малювання, вона вчилася у мистецькій школі О. Новаківського; її картини пам'ятаємо з різних вистав. Відома була також, як педагог — в останніх роках була членкою Вих. Комісії СФУЖО та вчителювала у парохіяльній школі св. о. Миколая у Філадельфії.

Полишила у смутку дочку Софію, сина Адама, зятя і внуків.

Наталія Лопатинська
голова 10 Від. СУА

ЗАМІСТЬ КВІТІВ

Замість квітів на свіжу могилу бл. п. **МАРІЇ ІВАНІВНИ** **ЗІ СТРУТИНСЬКИХ ЧЕРКАВСЬКОЇ**, що померла на рідних землях 21. вересня 1960, складають 50 дол. на Фонд „Мати й Дитина“ для залишенців в Австрії через 47 Відділ Союзу Українок Америки в Рочестері —

небога **Покійної**
др. **Ірина** з **Садовських Нітефор**
з синами **Михайлом** і **Юрієм**
і зять
інж. **Володимир Білінський**.

ЗАМІСТЬ КВІТІВ

Замість квітів на свіжу могилу бл. п. **ЄВГЕНІЇ БАЗЮК** складають 25 дол. на Фонд „Мати й Дитина“

Ірина й **Юліян Нанаси**

Наш однорічний констест приєднання нових передплатниць, що ми розпочали в листопаді минулого року, оце завершився. Взяло в ньому участь 87 учасниць, і в висліді приєднали 227 нових передплатниць. Щира дяка за цей труд, який є доказом прихильності й оцінення вартости журналу!

Зокрема радіємо співпрацею представниць Відділів СУА в констесті. Шістнадцять Відділів, яких пресові референтки чи членки Управ діяли в тому напрямку, придбали 86 передплат, себто одну третину.

У висліді признано 21 нагород, з того 12 одержало сім Відділів. Нагорода складалась із видань СУА, себто книжок або журналу.

Більша кількість нагороджених констестанток відступили свої нагороди як передплату „Нашого Життя“ для наших залишенок у Німеччині (9) і в Австрії (1). Це ще один доказ громадського вироблення учасниць констесту, що бажують журналом підтримувати духовий зв'язок із своїми далекими поєстрами. Одну передплату приділено для хворої в Америці. Сім передплат вислано на адреси, подані констестантками, тут. Дві нагороджені ще не виявили свого бажання.

Радіючи успіхом нашого змагання, вирішили ми продовжити його на наступний рік. Починаючи з 1. ЛИСТОПАДА Ц. Р. закликаємо знов до змагу за „Наше Життя“.

Всі ненагороджені цим разом констестантки, що придбали були нових передплатниць, зможуть доповнити їх до чергового констесту.

Зокрема звертаємося до Відділів СУА: Журнал є видимим зв'язком між звенами організації й допомагає нам усім, об'єднаним у ній, виростати й жити. Тому членки Управ, а особливо пресові референтки, що включаються активно в цей змаг, дбаючи про поширення журналу, зміцнюють тим самим і організацію, як таку.

А ті читачки, що вдоволені змістом журналу, хай подбають, щоб їх судітка чи приятелька теж його передплатила. Що більше передплатниць, то краще може бути оформлений журнал.

Тож включаймося у змаг за „Наше Життя“!

МЕКИЛІЯ ГАРДЕЦЬКА, гресова референтка

ПРИДБАЛИ

НОВИХ ПЕРЕДПЛАТНИЦЬ

в часі від 28. вересня до 31 жовтня 1960 р.:

Олена Блавацька, Філадельфія	1
Євгенія Дубас, Клівленд	1
В. Луців, Балтіморе	1
Олена Маруненко, Бетлегем	1
Дарія Микита, Лорейн	4

Комплет „Громадянки“ (5 чисел)
коштує 1 дол.

ПОДЯКА

Зворушена щиро допомогою, яку уділили мені пп. **ІРИНА КАЧМАРСЬКА** й **МАРІЯ ТУРКО** при влаштуванні весілля моєї доні Христини з п. **Богданом Певним**, яке відбулося дня 17. вересня 1960, складаю з вдячності 10 дол. на Фонд „Мати й Дитина“.

Ольга Кваснича, Джерзі Сіті.

ПОДЯКА

П-НІ ГАЛИНА ЧОРНОБИЦЬКА з Австралії зрелася добровільно авторського гонорару у сумі 20 дол. за твори, міщені в сторінці „Нашим малютам“, у користь пресового фонду Нашого Життя. За цю пожертву складаємо щиро подяку.

Редакція Нашого Життя

ДОПОВІДЬ УЧЕНОЇ

Дня 8. жовтня ц. р. проф. **Наталія Осадча-Яната** виголосила доповідь про „Рослини, згадані в Біблії“ в рамках наукового засідання Природничого Відділу УВАН у ЗДА.

ПРО КОНГРЕС В ІСТАМБУЛІ

Дня 29. вересня 1960 наша делегатка на Конгрес Міжнар. Жін. Ради п-ні **Анастасія Вокер** реферувала про свою поїздку на сходинах Окр. Ради в Дітроїті. Уривки її вражень подали ми в жовтневому числі. Дальші звідомлення зложить вона в тих осередках СУА, що її запросять. В тій цілі можна контактуватись із Централєю або безпосередньо з делегаткою.

Пригадуємо при тому, що сума коштів її поїздки ще не зібрана в цілості. Хоч більшість Відділів уже відгукнулася, проте деякі пожертвували дуже мало або зовсім ні. А кожен із них повинен причинитись до цього! Наша репрезентація на міжнародньому ґрунті — це важлива ділянка нашої праці!

ЕКЗЕКУТИВА СУА

А встоятись таки треба

Недавно тому були ми свідками великої розгри на терені Об'єднаних Націй. У конференційній залі Генеральної Асамблеї зударилась не тільки два світогляди. У словному двобою станули проти себе дві великі сили, з-поміж яких одна заступала прагнення людини до свободи, а друга стремління до влади.

У зударі цих двох світів зарисувалась перед нами не одна проблема. З запертим віддыхом слідкували ми за розвитком дискусій, що вказували на напрям боротьби. Одним із найбільш замітних — було становище Ген. Секретаря ОН Дага Гамершилда у справі перерформування Секретаріату ОН. На заклик Хрущова, щоб він здохнув на відвагу й уступив, він сказав, що його відвага полягає в тому, що він протиставиться натискові ССРСР. „Трудно працювати в користь малих народів, що їх тільки ОН можуть оборонити й легко піддатися під впливи великої держави“, сказав він, вибираючи трудний шлях. „Легко уступити, а трудніше витривати на пості.“

Велика сила промінное з цих слів. Тверда настанова, громадський ідеал і моральні засади вичуваємо в них. Крізь них говорять віки культурного розвитку, що довели до взаємного розуміння потреб світу.

Світова Федерація Українських Жіночих Організацій вислала Ген. Секретареві листа з висловом признання і подяки. Українське зорганізоване жіноцтво у вільному світі зареагувало на цей момент боротьби на вершинах, що являється важливим етапом дальшого світового змагу.

Але цим ще справа для нас не

завершилася. Постава Ген. Секретаря ОН є не тільки його особистим виступом. Вона символізує становище кожної людини у вільному світі, що є свідомо цього великого змагу.

Воно дійсно — найлегше уступити. Покинути поле бою, де зударяються пристрасті і панує гамір колотнечі. Хіба не можна знайти собі більш цікаве й благородне примінення своїх сил? Набувати знання, плекати таланти, збирати рідкісні речі. Не згадуючи вже про те, що професійна праця чи родинна вимагає від нас великого вкладу.

Цю проблему зустрічаємо щодня. У найменшій нашій громадській клітині, у більш відповідальній праці і в проводі. Усюди дуже легко покидаємо поле дії, коли щось не піде за нашою думкою й бажанням. Це про тих людей нашої громади, що в них ще живий вогонь громадського обов'язку. А що сказати про тих, що взагалі стоять осторонь усього?

Вони навіть не пробували змагатись. Не ставали до праці, не міряли своїх сил, не зазнали ніякого спротиву. А просто з якогось дивного упередження, чи уявного розчарування, стоять збоку й приглядаються: чия візьме? Або й зовсім не думають про те, а віддаються своєму замилуванню, немов би нічого в світі не було.

Як дивитись на те? „Листи до Приятелів“ назвали це „втечою у життєві передмістя“. Люди втікають у „приватну ситість і вигоду“, або в „замкнуту самотність, прикрашену мрією про самодосконалення“. Чи не нагадує це відоме твердження про струся, що засуває голову в пісок?

А встоятись таки треба... Даг

Гамершилд показав це в моменті найбільшого зудару останнього часу. Він виявив моральну силу, що перемогла агресію напасників. Але його становище вимагає піддержки. Коли за його прикладом підуть інші й не покидатимуть легко своїх громадських здобутків і становищ, тоді ця постава пере- може.

ВИРАЗ ПРИЗНАННЯ І ПОДЯКИ

Слідкуючи за дискусією, що проходила в жовтні ц. р. в Об'єднаних Націях між представниками вільного світу й комуністичного блоку, Управа СФУЖО вислала до Ген. Секретаря Дага Гамаршолда листа, яким висловила йому признання й подяку. Його пряма й непохитна постава перед наступом советофільських сил знайшла відгук у цілому вільному світі.

Висловлюючи признання за оборону прав малих народів, Управа СФУЖО пригадала в тому листі оборону прав людини — як найцінніший осяг ОН. Це право людини постійно топчуть і зневажають у країнах комуністичного блоку, а вільний світ надто мало привертає цьому уваги. У листі подано кілька ярких прикладів цього нехтування прав людини. Його закінчено проханням — включити й ці старання у заходи Об'єднаних Націй.

ЗАМІСТЬ КВІТІВ

на

свіжу могилу нашої членки-основниці
бл. п. МАРІЇ МОРАЧЕВСЬКОЇ
складає 25 дол. на Фонд „Мати
й Дитина“

ВИХОВНА КОМІСІЯ СФУЖО
В ЗДА

Вишивані вечерниці в Торонті

Жіноча Організація Шпиталю св. Андреся дала ініціативу до такої імпрези дня 17. вересня й зібрала около 500 осіб. Найкращий доказ, що справа зацікавила всіх! Красуні міста теж не завели у сподіваннях, бо до конкурсу стануло около 100 вишиваних моделей. Можна собі уявити, яке хвилювання огорнуло Жюрі, коли прийшлося вирішувати, хто саме найкращий із них!

Поки Жюрі розглядало моделі, розгорталась програма Вечерниць. Д-р Ілля Вахна, знаний колектор народньої ноші, висвітлив чудові діяпозитиви народніх строїв на екрані, п-ні Віра Кемпе вела з гумором і дотепом

своє конферансіє, оркестра П. Костюка пригравала з розмахом до танців. Між тими присутні любувались вишивками, що виринали тут і там в танку. Добрий буфет пань із Жіночої Організації допомагав вдержувати добрий настрій.

Тим часом Жюрі радило. Довгий марш пань і панів у вишиванках, що проходились під звуки музики, дозволив розглянутись добре в усіх моделях. Як трудно нераз тут рішати! Буває, що гарний взір на постаті виглядає некорисно.

Врешті проголошено нагороди і відзначення. Першу (комплет порцеляни) одержала п-на Оксана Жолкевич,

студентка консерваторії. Це була коротка вечірня сукня з білого шовку з одним тільки ramenцем та широкою спідничкою дзвоного крою. Вишивка була приміщена поперек виріз упоперек станика і вздовж подола спіднички. Друга нагорода (графіка Я. Гніздовського) припала п-ні Валентині Цурковській за вишиваний комплет, що складався зі спіднички й туніки-блюзки. Вузький взір ніжно підкреслював зариси крою. Третю нагороду дістало подружжя Ірина й Орест Павлів; темна шовкова суконка п-ні Павлів, прикрашена двома поперечними смугами, була дуже цікава. Власниця четвертої нагороди п-ні Марія Лотоцька (радіо фірми „Алфа“) зробила цікаву спробу: при гладкій ясній суконці вишила тільки квадратний виріз і край широких коротких рукавів. Чудово! П-ні Марія Шиманська, що одержала п'яту нагороду, прикрасила свою суконку широким вишиваним поясом. Це мало теж свій гарний ефект. П-ні Олена Бабиченко, власниця шостої нагороди (пластинки „Запорожець за Дунаєм“, дар „Арки“) примінила дещо широкій взір на станику й на подолі сірої суконки. Сьома нагорода (косметики Мона Ліза) припала п-ні Вірі Павлишин, яка розмістила фрагменти взору під шиєю, на рукавах і на поясі. Цікаво примінила вузький взір п-на Соня Юрчук на своїй молодечій суконці й одержала восьму нагороду (косметики ф-н Коллет). Дев'ята нагорода припала п-ву Яцикам, а зокрема п-ні Яцик за білу, гладку суконку з високо вміщеною поперечною вишивкою.

Окрім того Жюрі вирізило ще 11 пань і панів за добрі вишивки на сукнях і сорочках, а саме п-во Миндюків, п-во Дрогобицьких, пп. др. Ганну Янішевську, Богданну Кулебу, Емілію Мельник, Ярославу Винницьку і др. Віру Кос. Були також на залі справжні народні строї, а саме гуцульська пара (др. Карчемний із дружиною) та гуцулочка (п-ні І. Мошук-Бульчак).

Як бачимо — жниво багате. Комітет імпрези, а головно його голова п-ні др. Віра Кос, можуть гордитись тим, що дали спонуку для цього показу, а рівночасно зібрали матеріальну користь для доброї справи.

До Мистецького Жюрі входили: п-ні Марія Велигорська, др. Зоя Плітас, Марія Зелена, Галина Новаківська й Ірина Шумська-Мороз.

П-ні Віра Кемпе, що провадила конферанс Вечерниць, представляє п-ну Оксану Жолкевич, яка одержала першу нагороду.
Mrs. Vera Kempe presents Miss Oksana Zolkevych whose embroidered dress won the first award.

Мистецьке Жюрі Вишиваних Вечерниць у Торонті:
Зліва направо: пп. Марія Зелена, Марія Велигорська, Ірина Шумська-Мороз,
др. Зоя Плітас, Галина Новаківська.

Із життя наших централей

СОЮЗ УКРАЇНОК АВСТРАЛІЇ

Стейтова Управа СУА в Півд. Австралії перевела ряд імпрез, що їх живо підтримала українська громада. У грудні влаштовано Андріївський вечір із доповіддю голови Гол. Управи п-ні Л. Онішко. У квітні відбулось спільне Свячене, що згуртувало членок і гостей. Доповідь про Великодні звичаї теж виголосила п-ні голова. Тепер підготовляються Вишивані Вечерниці, що до них оживлено готують сукні членки СУА. Обіцяли сфотографувати відзначені моделі і прислати їх Вістям СФУЖО.

Стейтова Управа СУА Нової Південної Валії перевела дня 3. липня 1960 9-тий стейтовий З'їзд. Звіт голови Ст. Управи п-ні І. Пеленської обіймав працю за два роки. Головна увага була спрямована на виховні завдання, але Стейтова Управа проявила також харитативну діяльність і осягп в ділянці зв'язків. Прийнято в члени новозаснований молодечий Кружок СУА ім. Лесі Українки.

Клич З'їзду „Єдність українки“ проявив себе дуже виразно в тому, що в СУА гуртуються представниці усіх земель України. Це знайшло також вияв у виборі Стейтової Управи. До неї увійшли: п-ні І. Мамчак, голова, пп. А. Кармазин, Войтович, Ільків, Михайлюк містоголови, п-ні Л. Гордієва секретарка, п-ні І. Федусевич скарбничка. Референтками стали: пп. О. Домазар, М. Покорська, З. Маслюк, Е. Козьолковська, Г. Свідерська, І. Маренін, А. Голобродська, Черняхівська, І. Мамчак, С. Берегуляк, І. Пеленська, Л. Гордієва. Почесними членками йменовано пп. І. Барчинську, А. Голобродську і С. Яськевич.

ЛІГА УКРАЇНСЬКИХ КАТОЛИЦЬКИХ ЖІНОК

У 1957 р. Ліга Українських Католицьких Жінок Канади стала членом Союзу Католицьких Жіночих Організацій (СОКАЖО). Від того часу навіязався живий контакт між ЛУКЖ та іншими жіночими католицькими організаціями. У Бюлетені СОКАЖО, що виходить трьома мовами, часто появляються згадки про нашу Мовчазну Церкву та працю ЛУКЖ.

Сторінка ЛУКЖ у Нашій Меті з 17. вересня подає до відома, що в травні 1961 відбудеться черговий світовий Конгрес СОКАЖО у Римі. Провід ЛУКЖ застановляється над висилкою делегатки, яка живим словом презентувала б нас та порушувала б

наші справи. Для цього треба підготувати матеріал і прибирати відповідну літературу. А головне — треба зібрати відповідні фонди, що покрили б кошти подорожі та підготовки. Тому, що одній делегатці трудно впоратись із усіми завданнями Конгресу, планується приєднати до делегації визначних жінок з Європи. Вони могли б брати участь у поодиножх Секціях чи Комісіях, як представниці ЛУКЖ.

ВИХОВНА КОМІСІЯ СФУЖО В КАНАДІ

На днях повідомила нас Вих. Комісія СФУЖО в Торонті про своє нове оформлення. В склад її ввійшли представниці складових організацій, заінтересовані в виховних справах. Деяких членок Вих. Комісії запрошено індивідуально, як фахівців.

Головою Вих. Комісії залишилась видатна педагогічна діячка п-ні Іванна Петрів, яка очолювала її до тепер. Дальше ввійшли до Комісії пп. Ярослава Зорич, Євгенія Вербицька (ОУК), Катря Гарасевич, Олександра Копач, Ярослава Ломага, С. Сагаш (ЛУКЖ), інж. Леоніда Вертипорох (ОЖ ЛВУ), Кекилія Паліїв (Пласт) і Марія Трачук, Марія Підгайна та К. Малецька, вчительки Рідної Школи.

Дня 15. жовтня відбулась перша нарада Вих. Комісії, на якій намічено план праці.

Головна Управа Союзу Українок Австралії в Аделаїді
Сидять зліва направо: пп. С. Ваврик, Л. Онішко, голова СУА, З. Єшан, М. Словачевська. Стоять зліва: пп. М. Курко, скарбник, Л. Цюрак, Р. Єшан, секретарка, К. Качмарська, М. Гнида.

- Ukrainian Woman -

O U R E N G L I S H C O L U M N

Human Rights – Keystone of United Nations

The Ukrainian women's organizations, in the Free World, are following, with intense interest, the course of the debates in the United Nations; and are sincerely happy about the fact that they espouse the cause of the small nations, liberated from colonial rule. To them we express our warmest thanks.

However, we have not yet observed in the United Nations any determined resistance to the greatest colonialism of the 20th century — that of imperialistic Russia, whose first victim was Ukraine, forty years ago. We, the Ukrainian women's organizations, united into the World Federation of Ukrainian Women's Organizations to appeal to bring up the idea of liberation of all captive nations; and to reveal on the United Nations forum their true status, under the Russian rule.

The most important matter, which should be taken into consideration through the United Nations is the defense of human rights in the Soviet Union.

This 15th anniversary of the United Nations was not celebrated as joyfully as could be expected. It was merely mentioned as an important event occurring in the midst of all its troubles with Nikita Khrushchev's visit; and the Congo rebellion. It deserved greater attention because of its achievements throughout the years; and the spirit of independence it demonstrated generally.

The great show Nikita Khrushchev, and his fellow-followers staged recently gave us an idea of the brutal force they are ac-

customed to use. But in this instance they were opposed by a mighty force — the poised and mature stand of the General Secretary, Dag Hammarskjöld. His replies to their attacks revealed a firm will to withstand, and to defend his right. The right to espouse the small nations.

It was reported that he got the greatest ovation the United Nations ever heard. Its mightiest accomplishment was the awe it created for human rights in the mind of all mankind, through the defense of them by Dag Hammarskjöld. Respect and defense of human rights is the keystone of the whole United Nations effort.

This awe for human rights prompted the World Federation of Ukrainian Women's Organizations to express its feelings in this matter. In a letter the WFUWO gave its thanks to Dag Hammarskjöld for his firm and decided stand. But it included another great problem, untouched, yet through UN efforts. This was the violation of human rights in the Soviet Union. Human beings are denied there the most basic rights: the right to live in his native country, the right to choose his job and residence, without mentioning the right of freedom of worship.

According to the plans of Soviet economic policy about 8 million people suffered compulsory transference from Ukraine into the Asian provinces — Siberia and Kazakhstan. The most cruel is the re-settlement of youth on the virgin lands. Among those recently re-settled are 25,000 young Ukrainian girls, designed

to found families, in most humiliating circumstances.

Another striking evidence of the ignoring of human rights is the situation of the prisoner and his family in USSR. The inhuman and excessive work in the concentration camps is destroying his health; the writing of letters to his family is denied to him for years. The family itself is persecuted and transferred to remote regions of Siberia. There is no other country exercising collective family responsibility for the "crime" of one of her members. In Soviet Russia this applied as a rule to all political prisoners. After his release, the prisoner has no possibility of returning to his native town, or region, because he is denied the passport which enables him to find work, and settle there.

During World War II, in consequence of the political and social changes it brought, a great exodus of Ukrainian people began. Partly as forced labor, partly defending their own lives from the Soviet armed forces. This exodus divided hundreds and thousands of families who could not find each other enroute. Now, when they again try to get together, they are denied the right by the Soviet government. During the long years parents cannot find their children, husbands their wives, and vice versa. Again the basic human right — to live a normal family life is denied them.

The actual listing, and defining of Human Rights by the United Nations is a momentous step forward in human history. It should also be its duty to reveal the violation of these rights.

J. W. Piper

**ЧАС ТО ГРОШІ!
ВИРІВНЮЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ!**

ISTANBUL IMPRESSIONS

(Excerpts from the Report of
Our Delegate)

August 25th. Visited the mosque of Suleyman, The Magnificent, in the afternoon. With me were three United States delegates, and one from New Zealand. This was the most thrilling moment of my life so far. Here I not only had an opportunity to witness the prayer service in the mosque, but also to actually visit the mausoleum-graveyard Hurem Sultana Roxelane, wife of Suleyman is buried. I was deeply moved, when I finished reading the inscription. Maybe I was the first of her countrywomen to visit her grave, in the long centuries since her death?

This was an opportunity for the other delegates, who were with me, to broaden their knowledge of Ukraine. They all remarked how grateful they were for this visit.

*

August 25 at noon. There was a separate press interview by the United States Information Service. I was the first to be called from our delegation into

Carol Ann Buzdygan was Ukrainian Queen at the International Women's Exhibition in New York.

The author, Miss Oya Borekci, Turkish Guide, Mrs. John Hnatyshyn, SUA Canadian Delegate, Miss Helen James, Journalist, Canadian delegate.

the lobby of the Hotel Hilton. A Miss Kuturman from the Turkish press asked questions. She said:

"I know all about you. Were you born in Ukraine?"

After a few preliminary questions she asked me to think what I might want to say. My remarks were brief; I tried to keep them factual. I told them I was happy to be privileged to visit their beautiful city; and doubly grateful to the organization, Ukrainian National Women's League of America for sending me as a delegate. Besides that there are other historical facts which link the country of my origin with the Turkish people.

I told the story of Roxelane, the daughter of an Ukrainian priest, not far from where I was born in Western Ukraine, who came as a slave to Istanbul, and later married Suleyman, the Magnificent. She helped him to rule the Ottoman empire during the period from 1520-46 A.D.

One of my missions was to visit her tomb, when I was here. Secondly, to recall again that in the moment when Ukraine won its independence, after World War I, the Turkish government was one of the first to recognize the new Ukrainian state.

A question followed as to my impression of the ICW Congress. I replied that women possess immense power, and can be of great influence on the world problem, and peace. But, they must have courage, and strong faith in themselves; and a sure belief that a better world can be made.

A. Volker

SIDE LINES AND PERSONALITIES

Aside from conferences, meetings, and the more serious aspects of the Congress, perhaps one of the most rewarding experiences was meeting and establishing friendships with the delegates from all parts of the world. Getting to know them, and learning something of their background, problems, ideas, and interests one became keenly aware that one's life had been touched by a kindred soul from either near, or far corner of the earth. To cite a few of these experiences, and have you meet some of personalities on the pages of Our Life, shall be my endeavor. Pictured above are some of the participants in the Congress who greatly enriched my life, and about whom more will be said in the next issue. — A. V.

35 Years of Community Service

BY THE UKRAINIAN NATIONAL WOMEN'S LEAGUE OF AMERICA (SOUZ UKRAINOK)

Thirty-five year span in the life of Ukrainian National Women's League has experienced many changes, some progress, and startling world events. In May of 1925, in the City of New York a meeting was called by the then existing womens' clubs for the purpose of forming a central organization. The groups represented were the Women's Community, Women's Aid, and the Ukrainian Democratic Women's Club. The meeting resulted in the organization of the Ukrainian National Women's League of America, (Souz Ukrainok).

The first few years of the infant organization were trying — years during which the strength of women's clubs was being put to a test, and its objectives made crystal clear. In 1926 the first venture into cultural background was the exhibit of Ukrainian Folk Arts in connection with the Women's Arts and Industries. On the heels of this experience came the news of the devastating floods in the Carpatho-Ukraine. The League was called to action and proved its strength not only as a cultural and educational group, but as a truly humanitarian service organization. This was but a beginning of aid to the homeland. The 1930's were poor economic years, yet the plight in Western Ukraine — the "pacification" — atrocities — brought the League into another phase of service and aid.

The first Congress of Ukrainian Women in 1932 brought together church sisterhoods, Canadian women's groups, and the League's branches. For the first time the leading women of various groups jointly discussed their problems, aims and objectives as women of Ukrainian background. Fannie Hurst, an American writer of note was the link with the American women that highlighted this Congress.

The 1933 famine in the Ukraine, created by the commun-

ists, required the League's action. Appeals to U. S. government and the world calling attention to this situation were but one method of aid. Through the foresight of the League's leadership 1933 went down in history also as a year of achievement. The League obtained a wide collection of artifacts from Ukraine and arranged the entire exhibit at the Ukrainian Pavilion at the World's Fair in Chicago. This collection remains as one of the finest and will eventually be the basis for the ethnographic museum in America — a future project of the League.

Aid to Europe was constant and many groups, schools, and organizations were helped: Ridna Shkola, Invalids, Girl's Vocational Bursa, Political Prisoners and such individuals as Sofia Russov, Olha Kobylanska, Olha Petlura, and others.

American-Ukrainian community also felt the helping hand of the League's members. Fostering homeland customs, language, and traditions was constant. Classes in folk dancing, folk arts, and dramatics were perpetuated. Second World War broke the link with the homeland, and the League plunged into the wartime activities . . . Sewing for the Red Cross, canteen work, selling war bonds were but a few. This gained the League stature, and recognition among the American circles. In 1940 the League participated in the formation of the Ukrainian Congress Committee, and in 1945 the United Ukrainian Relief Committee.

War years hindered expansion, but it did not deter progress. A long-felt need for an independent women's publication became a reality in 1944, when the League gave birth to its first publication, the present journal "Our Life."

Refugees in Europe were becoming a world problem. Thousands of Ukrainians found them-

selves in the DP camps of Europe, and here again the League put its shoulder to the wheel. Member chapters did a herculean job in sending tons of food, clothing and other help to the Ukrainian DP's. In addition it arranged for assurances, jobs, and housing to the migrants. Widows and children, or half families were the League's special concern, and it was instrumental in creating the "Mother-Child Fund" and thus enabling these half-families to start life anew in the United States.

(To be continued)

Anastasia Volker

THE NATIONAL COUNCIL OF WOMEN OF CANADA

October 7th, 1960

Dear Mrs. Lototsky,

I wish to acknowledge the receipt of your letter and the accompanying study on Ukrainian refugees and the report of the Child Guidance Seminar. Thank you for forwarding these reports which will be of interest to different ones of our Standing Committees. We shall make them available to our Committees on International Affairs and Education, and I have no doubt that they will find them very useful.

With greetings from the National Council of Women of Canada.

Yours sincerely

Isabel M. Finlayson
President

THE NATIONAL COUNCIL OF WOMEN OF GR. BRITAIN

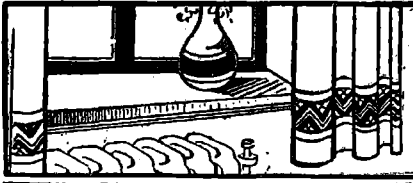
The President
The Ukrainian National Women's League of America, Inc.
Philadelphia, Pa.

Dear Madam,

Our President has asked me to thank you for the Study on Ukrainian Refugees and the Report on the Child Guidance Seminar, which you very kindly forwarded to us, and which we have read with great interest.

Yours sincerely

J. C. Gimpel
Secretary to the Council

У НАШІЙ ХАТІ

Про нещасливі випадки

Ніхто не припускав би скільки вдома трапляється нещастя! Про це звичайно не думаємо і коли в нас не забезпечені сходи чи нещільно ізольований електричний шнур — не дбаємо про те, аж поки це не трапиться. А статистика виказує — згідно з вісткою в Рідерс Дайджест — що це трапляється около 380 американцям денно.

Багато домашньої праці виконується тепер при помочі електричної сили. Внаслідок того в кожному господарстві нагромаджується різне електричне приладдя, як холодильник, мішалка, праска (залізко), пилосос. Його механізм і проводи повинні бути в доброму стані, інакше спричинюють нещасливі випадки. Те саме з електричною косяркою. Останнього року в одному американському місті із 250,000 мешканцями, около 1,000 осіб зазнало ушкоджень через неї.

Показується, що велика кількість тих випадків могла була не заіснувати, коли б більш уважно підходити до наміченої праці. І ще одне: багато болло й нещастя припорює людям те, що в першій хвилині ніхто не знає, як зарадити лихові.

Алберт Мейзел, автор статті в Рідерс Дайджест розказує подрібно, як він із дружиною обійшов свою хату й ствердив у ній около 20 можливостей нещасливого випадку. Це було:

— телевізія не розпоряджала доброю вентиляцією і внаслідок високої температури ламп міг вибухнути вдома вогонь.

— сітка перед вогнищем у вівальні, не була щільна. Дуже легко могла через дірку випасти іскра на килим чи фотель.

— електричні проводи, що вели до настільних ламп, мали витерті й ушкоджені місця.

— на дні ванни бракувало гумової підстилки, без якої легко поховзнутись наміленою ногою.

— сходи до пивниці не були забезпечені поруччям.

— праска (залізко) не завжди вилучене, коли пересталось прасувати.

— у пивниці були стоси старих газет і журналів, що дають добру поживу для вогню.

— піч не була вичищена перед початком опалового сезону.

Таких слабих місць було в хаті більше. Та число їх збільшується, коли в хаті є діти. Тоді треба придумати сховки для всяких чистильних засобів, порошоків чи рідин. Около 16% усіх нещасливих випадків у дітей походять від того, що дитина вип'є або покуштує таку для неї цікаву рідину. Також усякі пляшечки з ліками треба дбайливо ховати. Затроєння аспіриною трапляється в кожному п'ятому нещасливому випадку.

Також у кухні треба дбайливо усунути все те, що могло б пошкодити дітям. Ручки при сковорідках треба звертати в середину кухонної плити. Ножі треба ховати так, щоб їх не можна легко досягнути. Гарячу праску треба ставити високо, щоб прохолола. Від електричного мішала треба тримати дітей здалека, коли воно є в руху.

Всі засоби слід примінити не лиш один раз, а дбати про них постійно. Воно може й нудно повторяти раз-у-раз те саме, але в дальшому це принесе свою користь. Тоді обережемо себе і свою родину від нещасливих випадків, а то й від каліцтва.

**ВСТУПАЙТЕ
В ЧЛЕНКИ-ПРИХИЛЬНИЦІ
СФУЖО!**

МОДА

Жінка, що має більше імагінації ніж грошей, може завжди виглядати елегантно й згідно з усіми вимогами біжучої моди, коли примінить свої нові творчі ідеї до старих одягів. Дуже часто в шафі, повній, здавалося б, безвартісних речей, ховаються справжні скарби, коли дещо відпрасується, дещо відчиститься, поширється, збузиться, скоротиться і т. д. Не все варто брати гроші в жменю і бігти за новим вврядом. Часами забута суконка чи відкинена блюзка наберуть зовсім нового і симпатичнішого вигляду, коли до одної шось додається, а від другої відбереться. Майже всі знавці елеганції радять радше відбирати, ніж додавати.

Дім Діора в Парижі передбачував свою катастрофу, коли французька влада покликала до війська І. Сант Лорана, генерального кресляра після смерті Х. Діора. Одначе, завдяки „широким плечам“ деяких впливових осіб Ів Сант Лоран у війську не пропав цілковито для світу моди, бо його призначили до такої служби, що дозволяє йому проводити довільно час і креслити моделі до слідуючих показів моди.

Останні сезони були дуже скупі на зміни в загальному, тільки одніокі капелюхи „переживають“ драстичні метаморфози. Вони є зграбні, практичні й добрі до пошення. Всякі ексцентричні і сюрреалістичні форми майже зникли, натомість жінки можуть тепер носити конкретні головні покривки, що є не тільки до лиця, але, завдяки своїй височині, зовсім не псувають сучасних популярних високих зачісок. Зимові капелюхи зроблені з матеріалів, що імітують кольорові хутра. На вечір капелюхи бувають з тугої, прозорої матерії, або негнучного мережива, як теж із велюрів із широкими крисами. Одначе жінки воліють „безкрисі“ моделі, бо не заслонюють ними нікому виду, а на імпрезах не драгують людей, що сидять за ними.

Віра Ке.

Користаймо з досвіду

Анна Сивуляк

Для щоденного вжитку

Редакторка Нашого Життя розказала мені, що читачки домагаються списку стравописів. Я старалася подати кілька в вересневому числі. Але при цій нагоді хотіла б звернути увагу на основне правило. Коли його знаємо, тоді нетрудно уложити собі стравоспис самому.

Коли при обіді чи вечері головна страва більш поживна, тоді подаємо до неї легку юшку і салатку чи городину. Солодке складається тоді з садовини свіжої або вареної. Коли головна страва легша, тоді треба подати густішу юшку, а як солодке — тісточка або лакоминку. А щоб не бракувало потрібних вітамінів, то в салатці, городині чи садовині повинно бути трохи сировини. Тоді обід чи вечеря будуть повноцінні і людина буде сита. Подаю для прикладу такі стравописи:

1. Ярнпа юшка
М'ясо в тісті
Компот або свіжа садовина
2. Печеня з маринованої риби
Картопля з помідорами
Лакоминка з сухариків

Юшка з городини

Потрібно:

- ½ горнятка фасолі
- ½ січеної цибулі
- ½ січеної салери
- ½ „ січеної моркви
- 1 ложка товщу
- 2 літри води
- ¼ горнятка дрібних ячмінних круп
- ½ горнятка зеленого горошку
- 1 горнятко січеної капусти
- 1 помідор середньої величини
- 1 картоплина

Залити фасоллю двома горнятками води й поставити варити. Коли покипить п'ять хвилин (щоб шкірка на фасолі зморщилась), тоді відцідити і фасоллю обікрати з лущинки. Обмити ячмінні крупки, залити їх у горшку двома літрами

гарячої води, вкинути туди фасольку й варити разом пів години на легкому вогні. Присмажити ясно січену цибулю з січеною салерою й морквою (вважати, щоб не зарум'янилось) і вкинути до юшки, щоб варилось разом. Потім додати горошок, січену капусту, помідор і картоплину, порізану в кубики. Нехай вариться ще 20 хвилин. Вкінці вкинути ложку січеної зеленої петрушки.

Ця юшка, хоч має багато складників, проте є легка, бо городина (фасоля, помідори й капуста) цілком розварюються, а залишаються крупки, горошок і морква. Вони заступають в обіді городину, бо її не маємо до м'яса.

М'ясо в тісті

Потрібно:

- 2 горнятка решток печені або смаженого мelenого м'яса
- 1 цибулина
- 2 яйця
- 1 горнятко борошна (муки)
- 1 ложка порошку до печення
- ½ горнятка молока

Часто залишаються з печені або січеників рештки, що їх не хочемо підгріваними подавати. Тоді треба посікти їх дрібно, так само посікти цибулю і все те всмажити в ринці посоливши до смаку. Окремо приладити тісто з двох яєць, муки, молока й порошку до печення. Тісто повинно бути зовсім вільне. Взяти сковороду (пательню), всипати до неї м'ясо, полляти тим легким розбитим тістом і запекти в рурі 20 хвилин при 350 ст.

До такого обіду треба подати свіжу садовину або компот.

Печеня з маринованої риби

Потрібно:

- 1 пушка лосося (Salmon) 14 унцій (з того будуть 2 горнятка вареної риби)
- 1 горнятко розмоченої булки
- 1 „ молока
- 2 ложки муки
- 1 ложка масла або маргарини
- 1 цибулина
- 1 ложка солі
- дрібка перцю

- 1 ложка січеної зеленої петрушки
- 1 яйце

Зробити засмажку на маслі, залляти молоком і мішати скоро, щоб не було грудок. Окремо в мисці вимішати рибу з булкою, тертою цибулею, петрушкою, яйцем, сіллю й перцем і добре вимісити. Вимішати з засмажкою. Виробити з того подовгувату форму, виложити на помашений лист (бляшку) і пекти в рурі на 350 ст. около 20 хвилин.

Картопля запікана

Потрібно:

- кілька картопель
- 1 ложечка масла
- 1 „ січеної петрушки
- 2 ложки тертого силя
- 1 ложечка червоної паприки

Картоплю зварити в лущині, скоро обікрати, помашити маслом, посипати петрушкою, червоною паприкою і тертим сиром і вставити на 5 хвилин до печі.

Підлива з помідорів

Потрібно:

- 2 горнятка варених помідорів
- 1 ложка масла
- 1 ложка борошна (муки)
- 1 ложечка солі
- 1 ложка цукру

Розтопити масло в сковорідці, засмажити з борошном, додати варених помідорів, соли й цукру і вимішати добре. Коли закипить, подати на стіл.

Лакомка з сухариків

Потрібно:

- 2 горнятка сухої тертої булки
- ¼ „ розтопленого масла
- 4 „ дрібно посічених яблук
- ¼ „ родзинків
- 1 горнятко молока
- 1 яйце
- 1 ложечка мelenого цинамону
- ¼ горнятка цукру

Укладати у вимашеній ринці верствами — наперед сухарики (терту булку), потім верству січених яблук, посипаючи їх родзинками. Також посипати трохи цинамоном. Розбити яйце з цукром, вимішати з молоком і теплим маслом добре й поволі заливати так, щоб усюди увійшло. Засунути в діч на 350 ст. і пекти пів години.

Українська ВИШИВКА

ЖАКЕТИК

Комплет із жакетиком — є тепер обов'язковим складником кожної елегантної гардероби. Жакетик може бути з того самого матеріалу, що й суконка, або іншого, контрастового. Та він необхідний і дуже практичний, бо дозволяє на різні відміни. Той самий жакетик може служити до двох суконок або навпаки, до однієї суконки можемо вдягати різні жакетики.

Залежно від матеріалу комплекту треба підібрати й вишивкову прикрасу. Коли комплект із вовни, тоді взір може бути густіший, коли матеріалом є шовк чи найлон, тоді легший. Подаємо легкий взір для обрамування полів і рукава.

ВЗІР НА ЖАКЕТИК

Відповідно до кольору тла підбираємо нитки вишивки. До синього й зеленого комплекту можна підібрати вишивку у ржавих відтінках, до вишнього — золотисту, до брунатного й жовтого — помаранчеву.

Вишивка виконана хрестиками й штапівкою.

ВИШИВАЙМО

Продовжуємо розгляд українських стібів, розпочатий у ч. 8, 1960. Подаємо знов один засадничий стіб, що часто вживається.

ШОВ „ПОЗАД ГОЛКИ“

Цей шов зветься тому так, що голка при віддичуванні ниток для дальшого

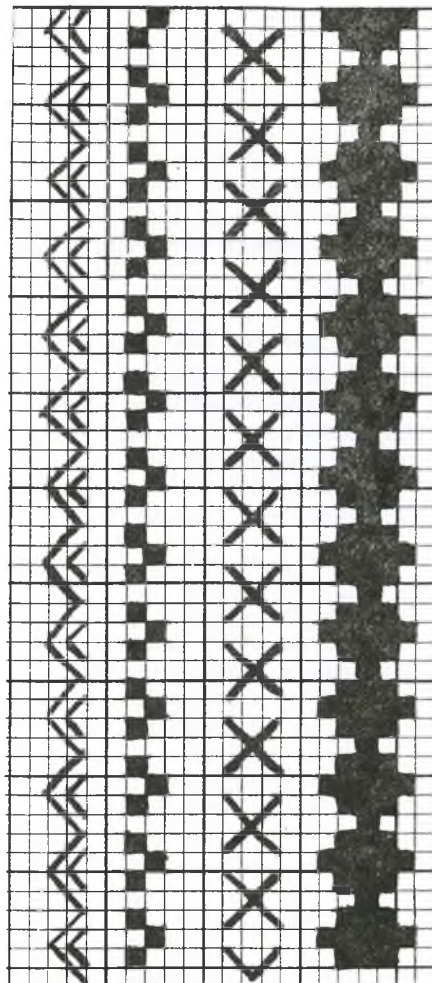
стібу спершу йде назад і виколуюється вперед. Шиють його зправа наліво.

На Київщині цей шов зветься ви-стіг, на Полтавщині — штапівка, а на Поділлі, і в Галичині — стебнівка. Вживатимемо для нього полтавської назви — штапівка.

Спосіб роботи: вколоти голку в місце першого уколу й виколоти з вивороту через шість ниток основи (починаючи рахувати з точки першого уколу). Тоді не йти голкою вперед (вліво), а назад, себто вколоти її на три нитки основи назад (праворуч). Далі знов набирати на голку шість ниток основи (три покриті вже з лицьового боку стібком і три запасні), протягнути нитку і вколоти голку в місце закінчення попереднього стібка. Повторення цього дає ряд стібків, що утворюють разом штапівку.

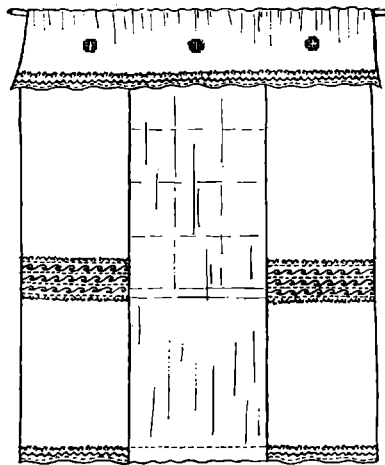
З лицьового боку штапівка нагадує машинну строчку, а з вивороту стібки її вдвоє довші. Щоб штапівка вийшла гарна, треба точно рахувати нитки тканини.

Штапівку можна класти й по косині і вона утворює тоді півхрестики.

МЕШКАНЕВИЙ ПОРАДНИК

Прочитала я в ч. 7 Вашу думку, що портієри вже немодні. Це правда, що в сучасному мешканні, як це бачимо в модних журналах і на виставах, їх немає. Але чому усувати їх із українського мешкання? Ми так привикли до

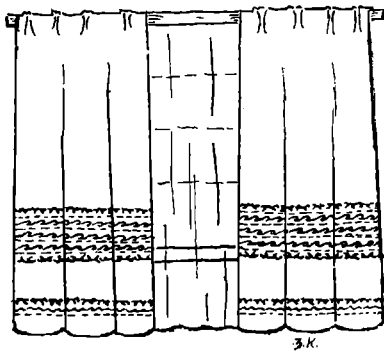
Портієри вже зникають із сучасних мешкань

них! Та й що робити з портієрами, які ми привезли з собою? Чи мають стати неужитком?

Читачка з Шикаґа

Ніхто не може заборонити Вам влаштувати свого мешкання по-давньому. Але запит Мирослави Н. торкався сучасного мешкання і такий осуд винесла молода, тут вишколена мисткиня. Портієр у сучасному мешканні вже немає і не треба їх тепер свіжо викопувати, як це дехто робить.

Коли в Вас є давні портієри, тоді можна зовсім добре переробити їх на завіски. Може доведеться дещо прикоротити, або відкинути поперечницю (притемнює світло), але на вікні вони ще довго можуть нам послужити.

Їх можна ще добре використати, як завіски до вікон

ЯК ВОДИТЬСЯ?

Звертаюсь до Вас в імені своєї дочки, яка не має відваги до Вас написати. Справа трохи дивна, але коли трапилась, то треба над тим застановитись! Річ у тому: Моя дочка тільки-що закінчила середню школу й почала бувати на товариських зустрічах і забавах. Недавно тому знайомий хлопець запросив її на „парті“, що давало підприємство, в якому він працює. Там дійшло між ними до непорозуміння, бо моя дочка заговорила до нього по-українськи. На його думку, в тому середовищі треба було говорити виключно по-американськи.

За журена мати.

Не подаєте точно ситуації, в якій це сталося. Звичайно при товариських зустрічах на початку знайомляться люди з собою або віднаходяться давні знайомі. Тоді йде невимушена товариська гутірка в невеликих гуртках. Ясно, що панівною мовою на підприємствах є англійська і нічемо було б уживати іншої мови в товаристві, з огляду на те, що інші люди її не розуміють.

Інша справа, коли Ваша дочка знайшлася зі своїм партнером у танку або взагалі вони були на хвилину самі. Тоді, звісно, могли користуватись українською мовою, бо в тій розмові ніхто посторонній не брав участі.

Тітка Христина

ГОРОДНИЧИЙ ПОРАДНИК

Мій олеандер, що гарно розвивається й цвіте щороку, вліті все втрапить листя. Цього року я виставила його до городу, думаючи, що це його скріпить. На жаль, воно не помогло, бо втрапить листя, як і давніше. Яка цього причина?

Читачка з Філадельфії.

Листя олеандру жовкне й опадає часто з браку вогкості. Найкраще для олеандру влітку закопати його з вазонком у землю, навіть на інча нижче поверхні землі. Тоді коріння не висихає і сонце не розпікає вазонка.

Листя його може жовкнути також через брак поживи. Коли Ви його пересажували? Чим угноювали? Найкраще від листопада скупко підливати й зовсім не угноювати, аж щойно під весну. Для певності проти грибкових недуг треба прискати листя бордоською рідиною, а проти мишиць, що ча-

сто опадають олеандер, нікотинним препаратом Nicotine Sulphate, Black Leaf 40. Можна дістати в городничих крамницях, докладний спосіб ужиття на опакуванні.

*

У моему городі трава дуже скоро пожовкла, хоч я її впродовж весни й літа дуже пильнувала. У сусідніх городах ще й до листопада була трава зелена, а в мене деякі частини зовсім повисихали.

Зажурена.

Травник жовкне, коли посіяний на плиткій, неврожайній землі. Під травник треба скопати 10—12 інчів завглибшки, себто зрушити підґрунтя. Також можна поправити травник, посипаючи його в листопаді компостом: одна тачка на 100 кв. ярдів, а в березні угноїти обірником Cows Manure (50 ф на 100 кв. ярдів). При тому під час посухи часто поливати.

Роман Коцик

ДИТЯЧІ НОГИ

У віці росту в дітей часто бувають клопоти з ногами. Дитина має велику потребу руху й обчислення виказали, що шкільні діти роблять денно около 30.000 кроків. Тому дитячі ноги наразені на велике зусилля. Всякі дефекти скоро відбиваються в них і можуть виродитися в каліцтво, коли їм не присвятити досить уваги. Найчастішою причиною є хороблива риса ніг у сполуці з невідповідним взуттям.

Недавно тому розказувала одна зажурена мати в журналі „Перентс“ про недугу ніг свого сина. Йому минуло саме 11 років і він часто нарікав на біль у ногах. Нічого ззовні не було видно. Нога розвинута нормально, стопа й пальці в відповідному розмірі.

Лікар приписав йому ортопедичні черевники. Хлопчина походив у них і не ствердив ніяких змін на краще. Ноги боліли йому по кожному ході. Врешті докладне обслідування викликало підозріння, що причина лежить у хребетному стовпі. Обслідування рентгеном показало, що якась частина хребта не розвинулась як слід для свого віку. Це й спричинювало болі. У висліді лікарі заборонили йому довші мандрівки і спортові гри, натомість припоручили плавання. Це скріпить його хребет і зможе діяти й на хід дитини.

НАШИМ МАЛЯТАМ

ІДЕМО ПО ГРИБИ

Ідемо ми по гриби
через вибалки й горби,
ідемо ми скорим кроком,
хто біжком, а хто з підскоком.
По гриби! По гриби!
Козубеньку не згуби!

В'ється стежечка навскіс
далі й далі в тихий ліс.
Придивляйся під пеньками,
під опалими сучками,
воруши сухий листок:
може там сидить грибок?

Заховався боровик:
він до галасу не звик.
Лиш опеньки дуже раді,
стали всі, як на параді,
хоч тендітні та дрібні,
але також їстивні.

Та нехай стоять опеньки
і великі, і маленькі — назбираємо
груздів,

Олена Цегельська

Пригода на Пісковій Гірці

Дітей було четверо. Кожне на два роки від другого молодше. Отож: найстаршому Костеві було 10 літ, потім Олі було 8 літ, Юркові 6 — ну, а Михасеві чотири роки. Але діти все держалися разом — разом ходили, гуляли і гралась.

Не штука було так разом гратися, коли їхня хата у городці, за містом і так близько Піскової Гірки. А то така Гірка, що туди заїздили вантажні авта і вибирали з неї пісок. Стільки піску вони вже вибрали з Гірки, що в ній внизу потворились такі печери, заглибини, немов які кімнатки. От то й ці печери дуже манили дітей. В них можна було ховатись, граючись в індіан, ковбоїв, розбійників.

І сьогодні діти з радістю побігли собі на Піскову Гірку. Була чудова погода, день пригожий для нової гри. З ними був великий собака-вовчур Гектор, що майже ні-

маслюків, боровиків,
а до них тоді й опеньки
самі вскочуть в козубеньку.

Г. Чо.

НЕ ЗЛЯКАЮТЬ НАС ДОЩІ!

Тарабанить — трах і трах —
по заплаканих шибках
затяжний осінній дощ.

Тарабань там скільки хоч!

Тепло, весело у школі,
не сумуєм тут ніколи,
а як час іти додому,
то й під дощик ідемо ми.
Не біжить вода за вуха:
маєм добрі капелюхи,
прогумовані плащі —

Не злякають нас дощі!

Г. Чо.

дикими вигуками у незнаній, незрозумілій мові, що мала дивні слова, як — топінамбур, бумеранг, мадагаскар, джінгісхан, гімаляя ітп. А малий Михась із паперовим шоломом на голові та дерев'яним мечем, був за лицаря і не давав принцеси зловити.

Діти гралась чудово — вони були такі щасливі й забули про все. І були б так довше гралась, коли б не сусідський рудий Федько. Прибіг задиханий, кинувся між дітей і порозпихав їх.

— Я хочу гратися з вами! Візьміть і мене до гри! Я вам принцесу зловлю й на руках занесу до льоху, себто до печери! Ось, дивіться, який я сильний! І показав свої грубі, червоні руки.

Але діти рішуче спротивились. — Йди собі геть, так Кость — ми тебе не хочемо до гри, ти дикуне! Ти забув, як ти нам все псував? Все хочеш верховодити, приказувати, немов якийсь отаман. Забирайся!

Всі разом нарobili крику та й прогнали Федька. Але він не здався. Викарабкався на вершок Гірки і звідтіля думав все краще бачити. При тому герцював там, скакав, тупав ногами і кричав несамоовито.

Але гра йшла далше. Індіани зловили принцесу і вели її до в'язниці, серед дикого індіанського співу, малий лицар боронив її завзято, вимахуючи дерев'яним мечем. Принцеса плакала й ломилася ручки. Врешті її таки ув'язнили. Всі пішли до печери. А Федько, мов навіжений, вигукував щось і товквся по Гірці. Щоб краще слідкувати за дітьми, зісунувся на сам краєчок виступу, що навис на самим входом до печери.

Нагло цей виступ зі страшним грукотом обірвався. В долину покотилися великі маси піску й каміння та геть чисто закрили, загатили вхід до печери. Сам Федько впав із тим румовищем із ве-

ликої висоти коміть-головою та зі всієї сили гепнувся об землю. Ледве-ледве підвівся. Глянув і завер із переляку: вхід до печери засипаний! Діти в середині! Хлопець смертельно перелякався свого вчинку.

— Ой, Боже, мій Боже! Вони певно вже неживі! подумав. — То я погубив їх! Горе мені; Щож то буде?

Тай замість щоб швидше бігти до батьків дітей — дати знати, що сталося нещастя, кликати помічі — геть, чисто втратив глузд. Та знаєте, що зробив?

Побіг до гаражу свого тата, там заховався в найтісніший куток, сидів тихо до вечора, трусився і пла-

кав. Такий нерозумний хлопчисько, такий боягуз!

* * *

Оскільки більш второпний за Федька був пес, Гектор. Він зразу зрозумів, що сталося. Почав нюшити біля входу, шукаючи просьмику, а коли не знайшов, почав лапами дерти пісок, щоб дістатися до дітей. Нажаль, скоро спостеріг, що не сила йому пробити самому такі маси піску. З розпуки приложив мордочку до землі і жалібно завив. Але це була лиш хвилинка. Схопився і побіг до хати. Обліплений піском, задиханий, тільки „шуть“ перескочив штахетики і мало що не перевернув татка, що сидів собі в садку і читав газету.

В. Корсун

Індіанці зловили принцесу і вели її до в'язниці, серед дикого співу, малий лицар боронив її завзято, вимахуючи дерев'яним мечем.

Гектор почав голосно гавкати, шарпати татка зубами за полу, тягнули в сторону фіртки.

Батьки злякалися незвичайної поведінки собаки: — Чому ж пес сам? Де діти? Цього до тепер не бувало! Рішуче щось сталося, якесь нещастя!

Якстій побігли до Піскової Гірки за Гектором, що зразу кинувся розгрібати вхід до печери. Де ж то діти? Пес показував їм, що вони живцем погребані в печері, немов у могилі.

Хоч самі мало не погинули з розпуки, бо зрозуміли відразу, що самі нічого не вдіють — батько побіг кликати сусідів із лопатами, зателефонували до компанії, яка брала пісок, щоб прислала робітників, до поліції. Всі спішилися із розкопуванням. Відомо чому: людина мусить дихати, а у вузькій печері не було доступу свіжого повітря й діти могли згинуть. Жваво йшло гарячкове розкопування.

* * *

А що ж робили діти в печері? Ох! Коли зі страшним грюкотом закрився вихід, стало темно, темно й страшно. Діти зразу притулилися одне до одного і трусилися, думали, що це вже їхня смерть. А коли малий Михась почав плакати, Оля пригорнула його до себе і стала молитися „Отче Наш“ і „Под Твою Милость“.

А Кость із Юрком взялися помацки гребти пісок руками. Ба, але що ж із того — що вигребуть ямку, то згори чують, як знов її засипає — і знов, і знов, от даремна робота. А тут так темно, страшно. Знеможені пригорнулися до себе, молилися і плакали.

* * *

У ту страшну хвилину почувся голоси, забрехав пес.

— Не плачте! кликнув Кость, нас віднайшли, нас рятують! І справді, зразу показався малий, мов кулак, отвір — він миттю поширшав як віконце завбільшки. Діти глибоко відітхнули свіжим повітрям.

— Світло! закликали, — ясно! О Боже, ми живі, врятовані! Ще хвилинка і щасливі діти кинулися в обійми татка і матері.

А все це завдяки второпності пса Гектора.

Дня 23. жовтня відвідала я наш Відділ у Нью Гейвені і знайшла його в дуже добрій формі. Голова п-ні Р. Яхницька та членки Управи старались уділити всіх інформацій про свою працю. Зокрема приємно було мені зустрітись із членками хору, якого диригентка п-ні Марія Гижга справно й охоче його провадить.

Дня 30. жовтня повернулася я з ювілею 35-ліття С.У.А з Клівленду. З радістю побувала в гурті давніх і нових членок, почула їх радощі й клопоти й скріпила себе знов життєрадісною атмосферою нашої організації. Свято 35-ліття було полюблене з Окр. З'їздом і пройшло в піднеслому настрою. Треба побажати й іншим осередкам такого успіху.

Недавній обіжник порушив цілу низку організаційних справ. Ними повинні зайнятись Управи Окр. Рад і Відділів дуже уважно. Підчислення стану українського жіноцтва, членські виказки та виповнення анкетного листка — це організаційні завдання на найближчий час. Прохаю присвятити їм більше уваги.

Управи Відділів повинні вирівнювати свої зобов'язання до Централі. Саме тепер час полагодити це. Річні збори вже за плечима! Недобре, коли Відділ залишає свої зобов'язання до останку або приходить із ними на річні збори. Нова Управа зовсім слушно не бажає перебирати таких задовжень!

Ювілейні свята виказали багато уваги й тепла для наших піонерок, що допомагали творити нашу організацію і довгі роки стоять у її рядах. Треба щоб і надалі ми шанували їх поставу й цінили їх досвід. Хоч не можуть бути активні тепер, як були давніш, проте їх думка й добре слово має велике значення.

Олена Лотоцька, голова

Проминули вакації і всі ми з новою насагою повинні взятися до праці. Не забуваймо, що перед нами всіма стоїть головне завдання — піднесення культурного рівня нашого членства. Тому, як закон, на кожних сходинах треба виголосити чи зачитати цікаву статтю з журналу або навіть гарне, коротке оповідання з послідуочим обміном думок.

Організуємо впродовж 1960/61 літературний вечір, присвячений творам однієї з минулих чи сучасних письменниць. Ще не всюди відмічено 100-ті роковини народин Марії Заньковецької й Уляни Кравченко. Недавно тому проминули 30-ті роковини смерти Олени Пчілки. Згідно нашому звичаю — підготуємо й організуємо Андрієвський вечір. Приступаймо до розучування колядок і щедрівок, щоб бути готовими йти з колядою.

Якщо у Вашій місцевості є українська радіопередача змагаймо до того, щоб із нагоди річниць подавався матеріал про видатних українських жінок із виголошенням відповідної статті чи вірша. У місцях лютому і травні треба б виповнити цілу радіопередачу.

Деякі Відділи в цьому році успішно перевели авторські вечори жінок-письменниць. Це має велике значення, бо наближує творчий світ мисткинь із зорганізованим жіноцтвом. Треба продовжувати це, поширюючи також увагу Відділів для образотворчих мисткинь, артисток сцени і жінок-учених.

Всіх культ. освітніх референток просимо прочитані доповіді й цікаві інсценізації пересилати до Централі для використання.

Також прохаємо подати список із адресами культурно-мистецьких жіночих сил Вашого терену.

д-р Євгена Єржківська
культ. освітня референтка
Головної Управи

Централа одержала

від 23. вересня до 31. жовтня 1960 р.:
РІЧНА ВКЛАДКА І ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ ФОНД:

Від. 2 Честер	20.00	5.00
„ 30 Клівленд	20.00	5.00
„ 50 Бетлегем	20.00	5.00
„ 62 Сан Франціско	10.00	—
„ 63 Дітройт	20.00	5.00

ФОНД ЦЕНТРАЛІ І ВКЛАДКА ДО СФУЖО:

Від. 2 Честер	93.00	9.30
„ 30 Клівленд	70.00	7.50
„ 63 Дітройт	75.00	7.50

ФОНД РЕЗЕРВОВИЙ І КОНВЕНЦІЙНИЙ:

Від. 2 Честер	10.00	5.00
„ 30 Клівленд	10.00	5.00
„ 63 Дітройт	10.00	5.00

ФОНД СТИПЕНДІЙНИЙ:

Від. 63 Дітройт	5.00
-----------------	------

ПРЕСОВИЙ ФОНД Н. Ж.:

Від. 2 Честер	10.00
Ольга Квасниця, Джерзі Ситі	10.00
Катря Пелешок, Нью Йорк	5.00
Марія Величко, Лорейн	3.00
Наталія Іванків, Лос Анджелес	2.00
Ярослава Кукіль, Гартфорд	1.00
Анна Гемборська, Вінніпег	1.00
Віра Мазяр, Каракас	1.00
Стефанія Лісікевич, Варрен	1.00
Надія Личак, Ціцера	1.00
Емма Климкевич, Шикаго	1.00
Ізидора Левкович, Ірвінгтон	1.00
Наталія Яремчишин, Ліма	1.00
Катерина Джорджія, Іджингтон	1.00
Ольга Гоевич, Трентон	1.00
Анастазій Банах, Ньюбери	1.00

ФОНД „МАТИ Й ДИТИНА“:

Від. 1 Нью Йорк	30.00
„ 11 Трентон	60.00
„ 13 Честер	10.00
„ 16 Мінеаполіс	20.00
„ 28 Ньюарк	17.00
„ 33 Клівленд	130.50
„ 34 Коговс	50.00
„ 43 Філадельфія	20.00
„ 47 Рочестер	125.00
„ 63 Дітройт	20.00
„ 64 Нью Йорк	151.00
„ 65 Нью Брунsvік	30.00
„ 67 Перт Амбой	20.00
„ 71 Джерзі Ситі	10.00
Д-р Ірина Нітефор, Рочестер	50.00
Ірина і Юліан Нанасси, Лонг Айленд Ситі	25.00

РОЧЕСТЕР, Н. Й.

**Із праці Окружної Ради
Відвідини Відділів Окр. Ради**

Одним із більших досягнень Окружної Ради у Рочестері були відвідини Відділів, членів Окр. Ради головою п-нею Марією Крамарчук. В червні відбуло дві такі поїздки, а саме до Бофало і до Ютика.

Дня 12. червня делегатки Окружної Ради пп. С. Онуфрик, Л. Демиденко, А. Пастушкін та голова п-ні Марія Крамарчук відвідали 49 Відділ СУА в **Бофало**. Членки Відділу в Бофало численно прибули на сходи та з великим зацікавленням слідували за звітами та рефератами делегаток. Вибрано Організаційну Комісію до Окружного З'їзду, в склад якої увійшли пп. Анна Качор та Мирослава Макогон, як рівнож дві членки до Комісії „Наша Батьківщина“, а саме пп. Анна Качор та Анастасія Люта.

Після живої дискусії та обговоренні організаційних проблем Відділу, переведено збірку для Комісії „Наша Батьківщина“, якій потрібні також деякі фонди на придбання шаф на експонат, альбомів, виготовлення фотокопій із цінних знімків, закуплення книг інвентаря та стяжки для записання побутових звичаїв, пісень і т. п. Деякі членки зголосили експонати, деякі зложили грошеві датки. Збірка принесла \$14.00.

У приємній атмосфері при чайку та перекусці відбувалася товариська вистава досвідами та ідеями до пізнього

Наталія Мартинюк, Нью Гейвен 5.00
Ольга Коцюба, Еддистон 5.00

НА ФУНДАЦІЮ ДОМУ СУА:

Від. 13 Честер 100.00

НА ДІМ СУА:

Лідія Бурачинська, Філадельфія 5.00

НА ДЕЛЕГАТКУ ДО ІСТАМБУЛУ:

Від. 64 Нью Йорк 50.00

ВКЛАДКА ДО УККА:

Від. 43 Філадельфія 10.00

З подякою,

**А. Кульчицька, фін. секр.
Анна Сивуляк, касієр**

вечора. Делегатки Окружної Ради покидали гостинний Відділ у Бофало з вдовolenням та новими надіями. Сподіємось, що ці самі враження залишилися і в членок 49. Відділу СУА в Бофало.

В неділю, дня 26. червня Голова Окружної Ради п-ні Марія Крамарчук відбула поїздки до найбільш віддаленого Відділу Окружної Ради ч. 57 в **Ютика, Н. Й.**

Помимо гарячого, властиво уже вакаційного дня, членки численно явилися на сходинах. Що більше, культурно-освітня референтка Централі п-ні д-р Євгена Єржківська не пожаліла цінного часу та прибула із Сиракуз із дуже цікавою та вартісною своєю оригінальністю доповіддю про життя та небуденний талант артистки української сцени Марії Заньковецької. По відчитанні реферату та дискусії, управа Відділу звітувала з діяльності останнього півріччя. Обговорено вчеперно актуальні проблеми Відділу, як рівнож підготовку до Окружного З'їзду в Бофало. Вибрано дві членки до Виховної Комісії Окружного З'їзду, а саме: пп. Волянську і Я. Томич. До Комісії „Наша Батьківщина“ кооптовано для праці на терені Ютика дві членки, а саме пп. Теодозію Савицьку, Карлу Процьків. Подібно як у Бофало, зібрано декілька цікавих експонатів, як рівнож грішми \$10.00.

Гостинний дім п-ні Людмили Волянської послужив приміщенням на сходинах, які пройшли надзвичайно мило. Господиня дому доклала всіх зусиль, не жаліючи ні часу ні труду, щоб холодними напитками та смачною перекускою відсвіжити присутніх у цей аж надто жаркий день.

Окружна Рада певна того, що така зустріч принесе добро Окружній Раді і Відділові в Ютиці, який хоч чисельно невеличкий, дає великий вклад праці для нашої організації.

Відвідинами 68 Відділу в **Сиракузах** дня 11. вересня ц. р. Голова Окружної Ради п-ні М. Крамарчук закінчила поїздки по замісцевих Відділах СУА, перед Окружним З'їздом. І ця остання поїздки принесла для Окружної Ради немало користь, а ще більшу для Відділу в Сиракузах, де

праця останніми часами почала послаблюватися. В цілі поживлення праці перед самими вакаціями Відділ відбув загальні збори, перевибрав Управу, постановляючи активізувати працю Відділу. Отже приїзд Голови Окружної Ради був дуже для Відділу в пору. Нова голова п-ні Бачинська подала плян праці Відділу на майбутнє, а організаційна референтка п-ні Коритко цікавилася проблемою придбання молодих членок, як і тих, досі неактивних. Пані Крамарчук дала їй практичні поради, з досвіду інших Відділів СУА. До Комісії „Наша Батьківщина“ добровільно зголосилися дві членки, а саме пп. Анастасія Кравс і Ірина Середович. Зібрано дещо експонатів для „Наша Батьківщина“ та грішми \$11.50.

На сходинах також обговорено окрім найважливіших справ Відділу, проблему підготовки Окружного З'їзду в Бофало, на який вибрано дві делегатки із Відділу в Сиракузах а саме пп. д-р Є. Єржківську та Анастасію Кравс. Рівнож п-ні д-р Єржківська, культурно-освітня референтка Централі СУА, погодилася на прохання голови Окружної Ради, виготовити реферат на Окружний З'їзд на тему „Культурно-освітня проблема на терені СУА“. Далше обговорювано технічну сторінку підготовки до Ювілею СУА, а саме його 35-ліття, що відбується в Рочестері дня 30. жовтня. Після оживленої дискусії, пані приготували смачну перекуску, після чого в приязній атмосфері закінчено сходинах.

Загальний висновок із відвідин Відділів Окр. Ради: безпосередній контакт дав Відділам дуже багато. Відвідини вияснили всі питання та проблеми Відділів, допомогли Відділам, дізнавшись про ведення праці в інших Відділах Окружної Ради, застосувати дещо із їх досвідів у себе, а найголовніше, відвідини у великій мірі викликали більше зацікавлення членок своїм Відділом, що у висліді дало поживлення праці.

Окружний З'їзд у Бофало, Н. Й.

З'їзд Окружної Ради в Рочестері відбувся дня 24. вересня ц. р. в Бофало Н. Й. Розпочато його Службою Божою у наміренні членок СУА, після чого голова формально відкрила нараду, вітаючи прибувших замісцевих делегаток і членок, як рівнож делегаток і членок Відділу в Бофало, які

зайнялися зорганізуванням цього З'їзду.

До президії З'їзду увійшли п-ні Марія Крамарчук, як голова, п-ні Марія Мартин, містоголова 49. Відділу, та пп. М. Стасюк і М. Приймак, як секретарки З'їзду. Заслухавши звітів праці Окружної Ради, а зокрема Відділів, членів Окружної Ради **п-ні Марія Крамарчук**, голова Окружної Ради, подала такий загальний образ праці наших Відділів: За останній рік всіх членок Окружна Рада нараховувала 330, з яких 126 передплачує „Наше Життя“. Відбуто всіх 29 сходів Відділів, з чого 6-тий Відділ відбув найбільше, бо аж 9, решта Відділів по 5. Найбільше доповідей виголошено на сходах 57 Відділу, найбільше самостійних імпрез влаштував 68 Відділ (4), далі 57 (3), 47 Відділ 2 і 49 та 6 по одній імпрезі. Загальний грошовий прихід відділів вносив \$4,977.69, розхід \$4,954.11. Найбільше грошей видано на суспільну опіку, на другому місці стоять влати до Централі США, решта грошей пішла на інші цілі. Три Відділи патронують садочки, або школи українознавства в Німеччині і Фонд Бабуні. Найбільше до Централі вплатив 49 Відділ, 47 Відділ стоїть на другому місці. Зате 47 Відділ стоїть на першому місці щодо суспільної опіки. Найсумніше представляється справа Комісії „Наша Батьківщина“, в якій замітно обмаль експонатів та недостачу фондів на поставлення праці так, як вона повинна б бути поставлена. Голова Комісії „Наша Батьківщина“ п-ні С. Онуфрик є думки, що час вже закінчити підготовчу роботу вище згаданої Комісії і інтенсивно вжитися за її переведення. В тому напрямі вже пороблено чимало заходів, головню в Рочестері. Минулого року на Окружному З'їзді вже влаштовано невеличку виставку, і на сьогодні видно, по зібранні експонатів із різних Відділів, що праця в Комісії починає ставати на „певні ноги“. Пороблено вже заходів списати різні народні звичаї, пісні, головню весільні від жінок, яким коло 80 років життя. Також вже після З'їзду пічнеться праця над оформленням експонатів, альбомів, копіюванням цінних фотознімків та документів, а навіть і листів, які описують теперішнє життя в Україні.

В дискусії над звітами Відділів забирало голос багато пань, які порушуючи лекучі проблеми свого Відділу,

старалися шукати розв'язки їх та поради на прикладах праці в інших Відділах.

Щодо праці Окружної Ради взагалі, то всі делегатки висловлювалися з великим признанням для праці Окр. Ради і головню для її голови п-ні Марії Крамарчук. П-ні Софія Онуфрик підкреслила, що нова ініціатива Окр. Ради — а саме об'їздка головою та делегатками Відділів Окр. Ради — це одна з найбільших праць голови Окр. Ради, яка стала великим досягненням, бо допомогла Управі Окр. Ради увійти в безпосередній контакт з Відділами, що дуже зблизило Відділи й Окружну Раду, нав'язуючи перший раз тісніший контакт. Вислідом праці Окр. Ради є те, що вона на сьогодні перестала бути вже новотвором, чужим тілом між Відділами США. Окружна Рада стала тепер постійним лучником між Відділами, зблизила їх до себе, нав'язала приязні, справжні сестерські відносини між Відділами. В цьому всьому головню заслуга її голови, п-ні Марії Крамарчук. Пані С. Онуфрик поставила внесок висловити спеціальну подяку п-ні Марії Крамарчук за її 5-літню безперервну працю на пості голови Окружної Ради, що присутні прийняли довготривалими оплесками.

На З'їзді виголошено два дуже цікаві реферати, а саме п-ні д-р Є. Єржківська відчитала реферат на тему: „Культурно-Освітня проблема на території США“, а пані Я. Томич виголосила дуже оригінальний та актуальний реферат на тему „Можливості переведення Виховного Семінаря по Відділах нашої Округи“. По рефератах пані забрали голос в похваленій дискусії, бо треба признати, що обі теми надзвичайно дискусійні. Вислідом другого реферату була постанова Окружного З'їзду перевести в кожному Відділі Виховний Семінар і навіть вибрано для того окремі особи, які мають зайнятися переведенням його. Вони є виховні референтки Відділу, а якщо таких нема, то членки Відділу. В Бофало зобов'язалися перевести такий Семінар пп. Стецьків Н. та А. Макух, в Сиракузах п-ні М. Фраціян — виховна референтка, в Рочестері пп. М. Крамарчук та С. Годованець, в Ютиці пп. Смолій та Савицька.

На З'їзді вибрано нову Окр. Раду, у склад якої увійшли: п-ні Софія Онуфрик, голова, п-ні Марія Крамарчук

містоголова, п-ні Марія Холевчук секретарка, п-ні Ева Герула скарбничка. Референтками стали: п-ні А. Кравс культ. освітньою, пп. М. Дранка, А. Макух, організаційними, п-ні М. Приймак, пресовою. Окрім того делегатки від кожного Відділу, а саме: 6-ий Відділ: пп. Ева Герула, М. Весела; 47-й Відділ: пп. Л. Демиденко, С. Лаба; 49-й Відділ: пп. М. Дранка, Анна Макух; 57-й Відділ: пп. Я. Томич, М. Когутяк; 68-й Відділ: пп. д-р Є. Єржківська, А. Кравс.

До Комісії „Наша Батьківщина“: п-ні Ірина Костинюк — як голова, і пп. Стехна, А. Пастущин, Л. Демиденко, М. Холевчук та М. Приймак (Рочестер), пп. А. Качор та А. Люта (Бофало), пп. К. Процьків і Савчук (Ютика), і пп. А. Кравс і І. Середович — Спракуз, члени.

Зїзд закінчено відспіванням національного гемну і делегатки роз'їхалися по своїх Відділах з новим запалом до праці.

Щодо організації самого З'їзду, тут треба відмітити, що Бофалівський Відділ США поставився до цієї справи з великою увагою. Комісія, яка займалася всіми справами організації З'їзду, в особах пп. Анни Качор, (голова) та пп. М. Макогон і А. Лютої доложила всіх зусиль, щоб цей З'їзд випав якнайкраще. Вони не пожаліли труду, зайнялися підготовленням залі, зорганізуванням членок свого Відділу, які прибули на цей зїзд та першорядно поставили справу харчування делегаток, гостячи їх сніданком, обідом та підвечірком, стараючись при тому про різноманітність страв. Їм за це належить справжнє признання, а тим більше, що вони зуміли домогтися надвишки по заплаченні витрат на харчування, яку в сумі 38.60 дол. зложили для каси Окр. Ради.

Мирослава Приймак
пресова референтка

НЮАРК, Н. ДЖ.

**Звіт з основних зборів нового Відділу
США**

Дня 30. жовтня 1960 р. відбулись у Випані, Н. Дж., основні збори Відділу США. Сімнадцять пань зійшлося в парохіяльній галі на заклик Окр. Ради. Відпоручницями Окружної Ради були пані: голова п-ні Олена Гординська і орг. референтка п-ні Ірина Свистун, гостями були п-а М. Гаврилишин з 70

Відділу в Пассейку та п-ні А. Кордуба з 28 Відділу в Ньюарку, яка доложила теж зусиль у підготові Відділу.

З вірою в Божу поміч та з молитвою США на устах, яку провела організаційна референтка, почалися основні збори. Вибрано президію, в склад якої ввійшли пані: Пеленська, Гураль і Кусній, та подано порядок нарад.

Потім слідував реферат п-ні Олени Гординської про Союз Українок Америки. Вона розглянула засновні США, його головні ідеї і його діяльність. Згадала про працю Централі та її го-гову п-ню Олену Лотоцьку, яка працює вже стільки літ, вдержує звязки з американськими організаціями, виступає на міжнародних конвенціях ітп. За такий гарний розріст нашої організації можна їй приписати головну заслугу.

Статут та організаційні справи пояснила п-ні Ірина Свистун. Майже всі привітні, зрозумівши ідею та ціль існування Союзу Українок Америки, виявили бажання вписатися в члени, щоб створити новий Відділ США у Випані. По короткій дискусії вибрано Управу в такому складі:

п-ні Йосифа Блюйова, голова; п-ні Анна Деркота, вістоголова; п-ні Галлина Гураль, секретарка; п-ні Анна Осадчук, скарбничка. Референтками стали: п-ні Галлина Кусній, культ.-осв.; п-ні Марія Міхалко, сусп. опіки; п-ні Анна Гавдяк, імпредова. Контрольна комісія: п-ні Ореста Топорович, голова, пп. Катерина Царук і Марія Сукорська, члени.

Накінець п-ні О. Гординська подякувала за привітність на зборах усім присутнім, та відспіванням гимну закінчено формальну частину зборів. П-ні Ореста Топорович від нового Відділу подякувала паням і гостям з Окружної Ради, які не жаліли труду, а допомогли зорганізувати новий Відділ, та попросила всіх присутніх на чай і солодку перекуску, яку заздалегідь підготували пані. Тут додержали нам товариства теж і панове з Випані, які зрозумівши зорганізовану працю жіноцтва, теж раділи спільно з нами заснуванням ще одного Відділу Союзу Українок Америки.

Треба підкреслити, що тут стрінулися бабуні, мами та доні, як також давно прибулі, тут роджені та недавно прибулі пані, які знайшовши спільну мову, станули разом до праці.

Новонародженій нашій дитині Окр. Рада Ньюарку бажає гарних успіхів у праці для добра та розвитку Союзу Українок Америки.

Щастя Вам Боже!

I. С-ун.

ДІТРОИТ, МИШ.

Привітна гостина

Довго лишиться нам у пам'яті день 7. серпня. Бо того дня п-во Кульчицькі запросили 26 Відділ США та своїх приятелів на обід. В хаті привітали нас господарі і спрямували до садку. Тут почали сходитись інші гості і час сходив мило в очікуванні гостини. Почувались ми неначе в рідному селі. Колись давно теж любили ми гостювати в садку. Не стямилась я, як хильнули слези до очей. Ох, спогад дитячих літ, у теплому родинному оточенні, ніколи не вмирає!

Врешті попрохали нас до гарно накритих столів. Пані Кульчицька подякувала всім, що так численно прибули і попрохала голову 26-го Відділу п-ню М. Васко, щоб заопікувалась гостями. Пані Васко з'ясувала громадський шлях господині, яка є головою комітету підприємств у Відділі. Отже не дивно, що столи вгинаються від усякого добра, приладженого їй вмілою рукою. Але не тільки вона йшла завжди громадським шляхом, але виховала дітей в такому ж дусі. Тоді представила дочку п-ню А. Говіч, яка сьогодні вступає в члени Відділу. Промовила також нова наша членка. „Я прямо зросла в організації США — сказала вона. — Тому буду старатися служити їй в міру своїх сил, а тому в честь своєї мами і з рамени Відділу ми з чоловіком даруємо 100 дол. на мальовання церкви“.

Зчерги промовила п-ні Ірина Козаченко. Вона нав'язала до слів передбесідниці, кажучи, що організація розвиває в людині найкращі прикмети. Союз Українок Америки виплекав у нас почуття національної гордості і за це ми йому вдячні. Але час уже, щоб його завдання перебрали молодші віком. Молоденька п-ні Говіч шире висловила свої думки. Але є тут більше молодших жінок, які повинні вступити в членки США. Треба, щоб вони перебрали працю своїх матерей, які скорше чи пізніше мусять зійти зі сцени. Також треба нам піти за шляхетною ініціативою п-ні Говіч і також причинитись пожертвою на малюван-

ня церкви. На заклик п-ні Козаченко прибуло других 100 дол.

На закінчення промовляла ще п-ні Кульчицька, яка була сильно зворушена тим, що присутні так оцінили її працю.

Цей приємний і корисний день нагадає нам слова американського поета Генрі Лонгфелло: „Ми схильні оцінювати себе на основі того, що могли б зробити, а люди нас оцінюють на підставі того, що ми вже зробили“.

Катерина Яремчук

Свято Обжинок 56 Відділу

56-ий Відділ США піднявся завдання дати цикл імпред, присвячених українській культурі. Як зазначено в заклику до громадянства, Відділ бажає цими імпредами відсвіжити нашому старшому громадянству картини нашого побуту, а виховану тут молодь, яка ніколи не бачила своєї батьківщини, познайомити зі скарбами українських народних звичаїв. Звичай, плеканих і традиційно передаваних із покоління в покоління на рідних землях.

Першим таким виступом, яким 56 Відділ започаткував згаданий цикл, було свято обжинок, улаштоване в неділю, 2. жовтня ц. р., в залі Українсько-Американського Осередку при вул. Карпентер. Свято Обжинок — це монтаж праці Катрі Бранки-Кривуцької та її ж сценарій і мистецьке керівництво. Вона всією душею старалася передати молодечим виконавцям роль якнайвірніше значення і духову вартість обжинок на Україні. Успіх був наглядний, про що могли переконатися численно зібрані глядачі. Молодь, як також малі діти, що брали участь у сценічній картині — вжилися цілковито в свої ролі і виконали їх не лиш бездоганно і вірно так, що публіка, а особливо стара еміграція приглядалася виставі зі слезами в очах.

Крім молоді виконували ролі й старші. Роллю бабусі — сама режисерка Катря Б. Кривуцька, батька — бандурист П. Панасенко, який прегарно співав і грав на бандурі. Мати — О. Ковальська, що опрацювала музичне оформлення, в якому помагав жертвенно її син о. Олександр Биковець, невістка — Ірина Черниш. В інших ролях студентки й студенти та учні середніх шкіл і народньої школи.

Декорації в опрацюванні П. Се-

(Докінчення на обгортці)

ВІТРАЖІ

Пізніше тільки, мабуть, прийшли красномовство і зовнішність; почали роздроблювати чудо малої дівчини для широких мас, побудували нестилеві храм, поклали сентиментальні фігури, розвели ярмарок із дешевих пам'яток. Зродилася якась пересичена атмосфера, і якраз коло закопченої печери завжди повно ласих на чуда, які розглядаються навколо, чи хто не прозрів або не відкинув від себе милиць.

Але живе щось міцніше: віра. Та боса селянка, яка б'є поклони зі своєю дворічною донею перед вівтарем, певно не думає нікого навертати і не звертає уваги на цікавих довкола. Мадонна слухає її слів із порепаних уст, змішаних зі сльозами: „Така кришинка, і має вмирати, Мадонно! Ніхто, тільки Ти зрозумієш материнський біль і кинеш зерно своєї доброти в чорну, спрацьовану руку!“

І де людина, що може бути каменем у таку хвилину?

Шардон молиться. Навколішках, як великий ліхтар серед люду, жовтолиций, як віск. І ми всі, підсвідомо, ждемо чуда, віримо, що воно мусить прийти — велике, світле, як Воскресення.

Але воно не приходить.

В останню ніч Шардон лежить з розпаленими щоками на польовому ліжку, недалеко вогнища. (Повітря закритої кімнати його душить.)

Він дивиться в небо, мріє і булькотить різні речі:

— Бейтлехма — Вифлеєм — Дім Хліба . . . Хіба це ще не досить ясно? І три грекокатолицькі оселі, чуєте Марку? — Маалюля, Баха і Джубадін говорять ще й досі арамейською мовою . . . Як би ви знали, що за скарби у вас на Україні . . . Марку, людина, яка поклонила зірку у всесвіт, згорділа. Ви мусите знов відкрити зорю, тоді понесете її в Київ. Але то не буде одне з тих безіменних світел у Молочній Дорозі, тільки Вифлеємська Зоря . . .

— Ну, чому ви всі посоловіли? Тому, що не словняться ваші сподівання і я буду вмирати? Я не просив за себе. Мені вас більше жаль. Може хтось з вас доросте колись до трагічної ролі, бо тимчасом ви всі схожі на маріонеток із Ярининого театру . . .

— Так, так, Марку. Ви мусите, як великий жебрак, просити під чужими вітражами. То ваше чистилище, що стільки між вами ходить крутими дорогами. А як напросите досить милостині, тоді вам вирівняється хребет, і станете простий перед софійською Орантою . . .

— Вам, дорога Ярино, дарую всі мої скойки, — там є одна дуже гарна, з Пенісколя, що шумить вічністю, пригадуєте? А зате ви понесете мої будяки до Роншан . . .

— Париж уже повідомлений . . . про все, а крім парасоля і часослова, в мене нема тут нічого вартісного. Пане Дримба, ви образитеся, як я вам пода-

рюю свій парасоль? А ви, докторе Айнгер, за часослов? Він вправді вже дуже зужитий . . . Там найдете образочки для пань і для шофера, якщо вони схочуть мати від мене пам'ятку.

— Тобі, Жуко, погідна дитино, нічого від мене не треба, бо ти маєш більше від них усіх: покликання . . .

Минають вечірні години. Часом Шардон каже своїм їжачим поглядом: „Прошу вас дуже, пані, не душіться сльозами і не підтягайте носами, але дайте мені спокійно вмерти“. Тоді ми засоромлені дивимося, як з гори сходиться процесія з запаленими свічками.

Хотілося б із ним ще стільки говорити. Господи, як скоро йде час! Нараз я чую відповідальність за кожну порожню хвилину. Всесвіт ширяє, душа розтягає заклакні крила і груди дихають повно пахощі ранньої осені.

Неначе ріка з освітлених муравлів процесія спливає поволі в спокійну долину і аж сюди заносить співами: „Ave, ave Maria . . .“

І Шардона вже немає між нами.

* * *

Тепер ми всі шукаємо вітражів. Найбагатші несе ангел зі соняшним годинником між жовтими, несіяними квітами в складках святині в Шартрі. Як довгі стьожки низанок, вони стеляться з неба на землю, і Яринині очі кажуть мені: „Проквітну їх усіх, це — коралики з дитинства, тут я нічого не боюся. Дивися, Марку, це — вікна в безсмертя. Тут ми стоїмо, взявшись за руки, а за короткий час ти будеш вдома в Молочній Дорозі, а я за сценою маріонеток. Так добре відродитися Марією для свого оточення . . . Але кожний раз, чи в старім порфіровім храмі в Штрасбургу із суворими цісарями на вікнах, чи в новій христильниці з теплих пастелів в Уденкур, нас обіллє таке світло. Тоді знатимеш: через мільйон світляних років ми зустрінемося знов. Що це — мільйон світляних років в обличчі Любові?“

Ми ходили на прощу в Роншан із Шардоновими будяками. З усіх боків пливло сонце через глибокі криві вікна, такі малі й різкі над статуєю Богородиці, як язика Святого Духа. Одуховлювали простір у церкві, лучили її з зовнішнім світом. Щось було в ній з великої каравели: якась радіоактивність, космічне перекликування. Я чув голоси, ніби мамині й Шардонові, який починає зливатися в уяві з отцем Атанасієм. (Нераз хтось чужий нас кличе назад до нашого власного дому. Так було з Шардоном). Півтінь розкладала барви: помаранчеві вогні на свічах мали фіялкові тіні. Долівка спливала до престолу і збирала всіх при евхаристійній лаві.

Друзі, тепер ми розстаємось. На границі кожний із нас сяде на свій поїзд і поїде в своє більш-

менш грішне життя. Д-р Айнгер з дружиною в Гайдельберґ, панна Гільда над Константське озеро, Ільонка в Париж... Ільонка — справжня героїнка. Повстанський дощевик зрісся з нею.

— Вибачте, Марку, що стали нехотючи моєю судьбою. Через вас знаю, який гарний цей світ. Здавалося, що не витримаю стільки краси нараз...

Вона оглядає французькі гебелени в замках, розцінює дерев'яні стелі, мірить ріку з вежі. Молодість її переборола; вона найде свою дорогу.

Ярина не скаже мені, куди поїде; вона буде стояти на двірці і проводити мене очима, доки мій потяг не зникне на півночі.

А ти, Жуко, дорогий хлопче, що так добре вмієш розказувати легенди про праведних, як Шардон, і про буденних, як ми, обдаруй нас востаннє, бо шофер у краткованому кашкеті вже споглядає на годинник, а Дримба махає Шардоновим парасолем.

Потім, друзі, ми розстанемося без прощань і зайвих слів.

Починай, Жуко!

СМЕРТЬ НЕДОБРОЇ ЛЮДИНИ

Був великий безбожник, що ніколи не ставав навколішки перед цвітистими вітварями, не чепляв вотивних амулетів, ні мальованих обітів за своє хворе серце перед Добрим Ісусом, де чорні жінки в широких спідницях щороку мили цілу нерівну долівку з простого дерева аж по кам'яні сходи і аж по огорожу з кованого заліза. Йому нічого не говорили церкви з необробленого каменю зі старими паламарихами, які плямкали свої молитви на довгих темних чотках і доторкали з побожністю своїх чорних, спорохнявілих святих: Бенедикта Квітів, Антонія, Елесбея і Іфігенії по синькованих нішах, прикрашених трояндами з бібули і колонами, пообвиваними паперовими гірляндами. Манило тільки жовте золото риз і довгі свічки з виливаними узорами! Він порушував спокій святих, похованих під долівкою церков, скорими й тихими кроками. Раз йому здавалося, що захлипала Катаріна Парагвасу,⁵ свята індійка в церкві „да Граса“, як він наступив на її гробівець із срібною кадильницею в руках.

Над заливом був торг. Там висіло смердяче м'ясо звірів, обліплене мухами, раки нанизані на шнури, туди осли привозили в кошиках овочі жаки, повні бородавок, і продавці розкладали їх у горби за всякою череп'яною посудю. Він ніс широкий кошик на голові, а його осел під оберемками трав тьопав аж на берег, між пралі колірених речей і рибалок на легких тратвах. Тут сиділи теж „любителі“ його скарбів; вправді платили небагато, але пізніше зате продавалися на ярмарку римовані баяди, в яких він був героєм між босяками.⁶

Раз мусів утікати. Далеко на південь, у гори, де часто падав дощ і де люди жили смирні і добрі, як діти. По вулицях ходили кози, в нещільних мурах домів були вижолоблени на траві і ластів'ячі гнізда, через старі вікна з баль-

⁵ Побожна індійка з 17-го віку, якій об'явилася Мати Божа.

⁶ Римовані баяди про популярних героїв продається ще й досі на бразилійських торгах.

конами перехилилися смугляві красуні, а індіки похажали перед верстованими дверима Доброго Ісуса з Лісочків.⁷

На горах лежав камінь, і чомусь йому здавалося, що той камінь мусить скотитися на його грішну душу й прибити її цвяхом до землі тут, де люди жили на висотах, близько неба, і де хрести з багатьома раменами хилилися геть від нього, коли він переходив через мости над водоспадами.

Город мав свої криниці, з яких пили люди й звірі, а найхолодніша була вода в захристії одного майстра-каліки, який різбив статуї кусками граніту, бо не мав рук. Злодій ковтнув один раз тої свяченої води своїми несвятими устами і вмер.

Коли розкрив очі, побачив, що другий світ — такий самий, як перший. Такі самі церкви святого Франческа, Благовіщення, такі самі дзвони перед святою Анною, дерев'яні ангели в соборі під органом, ультрамаринові двері, барнаві поволоки, криве золочене дерево на білених стінах, малі проповідниці — бальконики, такі самі святі Кекилії і Христи в фіолеті з золотими квітами і правдивим волоссям з чернечих кіс.

Він пішов порошною дорогою. Люди жили, як давніше, тільки ніхто його не бачив.

При дорозі сиділа дитина і плакала.

— Чому плачеш? Не плач.

Вона була дуже марна і очі виставали трохи наверх.

— Маю нести воду і вже не можу.

— Це твоє коромисло?

В дитини вже були рани на плечах. Зла людина почувала, що не може бути зовсім лихою. Підняла відра й спитала: — Де живеш?

— Там! — Дитина почала терти очі брудними руками.

— Ходи! — сказав він і пішов уперед, сам не знав, куди. Місили порошок дороги під гору, потім побачили синій дім. Колись мусів бути багатий, але тепер падав своїм круглим бальконом просто в банановий сад. Думав, що в домі нікого не було, але там сиділа старенька жінка, яка зараз заметушилася.

— Хочете їсти? Може гарячої кави?

— Для дитини... — сказав злодій і почав шукати за грішми по кишенях, але гроші залишилися на другім світі.

— Нічого, нічого, — метушилася старенька. — Бабуні Анні не треба грошей.

Дитина випила горнятко кави і задрімала при столі. Він хотів її лишити в старенької, але подумав про відра: — Щоб не били малого.

Дорога вела попри кладовище повне квітів, де гуділи бджоли і нісся запах меду. Одна могила була ще зовсім свіжа. — Чия це? — думав.

— Може твоя? — сказала дитина.

— Ні... — заперечив він. — Я не можу лежати між квітами і бджолами.

Посередині головної площі була стара в'язниця з великими ґратами у вікнах. В одному вікні стояла молода жінка в червоній суконці, як полонений звір із сумними очима. Напроти — дзвонили дзвони.

— То певно пекло, — думав. — Туди я піду.

Дитина тягнулася важко. — Що тобі?

⁷ Назва церкви.

— Скло влізло в ногу.

Сили на траву перев'язати рану; недобра людина почала шукати за хустиною, але не знайшла. Хотіла взяти дитину на руки, але не могла через відра.

Злодій почув смуток. Хлопчик ішов, шкутильгаючи, і кров капала по глині. Тому приставали при Хресній Дорозі, і коли він побачив, що малий дивиться цікаво на колірові фігури, почав йому їх пояснювати. Сам не знав, чи говорить правду, чи ні, але хотів розважити дитину якоюсь казкою.

Перед ними молилися монотонні голоси прочан, і їх коні, прив'язані до кілків в середині великої півокруглої господи, били копитами в полоскані частими дощами камені й іржали під захід сонця. — Ще тільки трохи, і прийде ніч, — думала грішна людина.

Дитина держалася його руки, збільшувала тягар відер, але коли він подумав, що незабаром вона його лишить і довкола буде тільки ніч, йому стало тяжко на душі.

— Далеко ще?

— Ще трішки.

Тоді піде від нього хтось, хто йшов з ним від ранку до вечора. Але знав, що не буде плакати, бо сам не був собі важний.

На горбі забіліла церковця Матері Божої з „О“,⁸ зі

⁸ Ця назва нагадує передріздвяні антифони латинської Церкви, які починаються кличником: O Sapientia, O Radix Jesse, O Clavis David, і інші.

своїми ультрамаринськими дзерма і червоно-брунатним обрамуванням білих стін.

— Ага, він певно тут за ключник! — подумав грішник. Виліз воду в велику кам'яну мушлю, поставив коромисло в кут і випростував хребет. Церковця мерехкотіла в золоті, синьо і червоно лякованих прикрасах.

Дитина почала нараз дрібно сміятися, наче хто розсипував би зерна на чотки. Коли він сглянувся, вона сиділа на руках Матері Божої з „О“ в золоченій сорочині. Рана затулилася на кривавій ніжці, і в руках гралося яблуко.

— Що ти робиш? — спитала грішна людина, але потім почула великий жаль і сльози почали її душити.

— Ага, тепер Він мені скаже, що я грабував Його церкви, що був лихий і чорний, молився до Ешу, Огуна й Оріша,⁹ робив їм жертви з чорних курей, обкурював колібу зіллям і заливався горілкою з цукрової тростини, бо Він все знає про заборонені забобони, пісні до нового місяця і морської зорі...

Коли він був уже при дверях, хтось обняв його за шию і сказав:

— Останься. Ми не йшли разом через день, тільки через вічність. І ти ніс Мій хрест.

Кінець.

⁹ Африканські чорти. Примітивні люди в Бразилії вірять, що чортів треба підобрювати гостинцями.

(Докінчення зі ст. 30)

редюка були незвичайно вдатні. В першій відслоні наче справжні полукіпки — серед поля із золотої пшениці — пишалися милим видом для спрагненого ока глядачів. Це є пшениця нажата і привезена з оселі Діброва к. Літройту.

Перед початком вистави відчитала реферат Люба Маринюк, яка пояснила присутнім ціль, вагу і значення свята та пригадала наші звичаї й обичаї від найдавніших часів до сьогодні. Доповідниця має дуже добру дикцію і приємний голос, тож публіка любить її слухати. Такі сценічні картини дуже корисні, бо бачимо, як молодь може багато дати, як уміє вчутися в свої ролі.

Серед молодих особливу увагу на себе звернув А. Лятишевський у ролі хлопця-смішака і пройдисвіта, а йому дорівнювала як жартівлива дівчина Рома Крохмалюк. Добрі були в своїх креаціях Микола і Люба Григорчуки та діти — Ганнуся (Грина Строїч) та Івась (Юра Маруняк). Танок „Чумак“ гарно виконав малий Микола Биковець. Гурт жінок і косарів вийшов добре і природньо та виконав звичайні пісні. До танців пригравала оркестра під орудою Д. Томина. Справжні

SPIRIT OF FLAME

Твори Лесі Українки англійською мовою. — Ціна \$3.50.

Замовляти в Централі США.

УВАГА!

УВАГА!

ВИСИЛКА ПАЧОК В УКРАЇНУ

Висилаємо пачки аж до 44 фунтів звичайною і летунською поштою, чи то принесені до нас особисто, чи переслані поштою, та негайно виготовляємо документи.

Як уже відомо, можна пересилати у пачках тільки нові речі. Також радимо посилати менше готових речей, бо оплати від них вищі.

Маємо на складі великий вибір різномірних товарів (шкіра, матерії, полотна, хустки і т. п.) до пачок, які продаємо по дуже низьких цінах.

ПАЧКИ НАДАЄМО НА ПОШТУ ТОГО САМОГО ДНЯ, КОЛИ ДО НАС ПРИНЕСЕТЕ, А ДРУГОГО ДНЯ ОДЕРЖИТЕ З ПОШТИ ПОСВІДЧЕННЯ. Тому наші пачки доручують: летунські за 6—10 днів, а звичайні за 4—6 тижнів. Хто не вірить, може переконатись.

General Parcel & Travel Co.

632 W. Girard Ave., Philadelphia 23, Pa.

Tel. WA 5-8878

ІНЖ. О. СТОЙКЕВИЧ

Return to:
 "OUR LIFE" Magazine
 909 N. Franklin St.
 Philadelphia 23, Pa.
 RETURN POSTAGE GUARANTEED

музиканти були переодягнені в народні строї, як музики на селі, що грають до танців по закінченні жнив на тоці.

Окрім згаданих брали участь у виставі Микола Григорчук, син, Микола і Наталка Биковець, Ірина Футяк, Ю. Маруняк, Ірина Строїч, діти. Женицями були: Рома Крохмалюк, Люба Григорчук, М. Михальчак, Віра Трешневська, Зірка Шумило, Уляна Шумило, Квітка Дяків, Іванна Дяків, Христина Камінська, Марта Савчук, Оксана Сена, а косарями: Андрій Лятишевський, Юрій Отрошко, Ярема Середюк, Ростислав Мілянч, Олег Дуб.

Мирослава Зубаль,
 прес. референтка.

КОРЕСПОНДЕНЦІЯ АДМІНІСТРАЦІЇ

Вп. П. А. Смеречук, Австралія: Дякуємо сердечно за листа і gratуємо до зміни адреси. Радо приймаємо передплати впрост, якщо це не справляє труднощів.

А. Іванович, Англія: Дякуємо ввічливо за листа. Ваш запит вяснить Вам другий рядок на другій сторінці обкладинки Н. Ж. вгорі; чи переочили? Сердечний привіт.

Л. Микитюк, Австралія: Дякуємо ввічливо за пригадку. Передплата в р. 1959 через представницю занотована, в порядку. Після узгляднення останньої вилати в біжучому році, дата на адресі змінена. Відпис картотеки пересилаємо приватним листом, — певно вяснить усі сумніви. Сердечно здоровимо — не забувайте!

С. Ліщинська, Торонто: На наш лист від 23. березня ми не дістали відповіді; чи лист пропав би?

Оксана Середюк, Дітройт, 56 Відділ СУА: Не маємо відомості від Вас, на яку нагороду з контесту рефлектуєте. Напишіть.

**Збірник для дітей
 „СРІБНА ЗІРКА“
 Коштує 50 ц.
 Замовляти в Централі СУА**

УКРАЇНСЬКІ ВЗОРИ — Серія I, Ст. 7. — UKRAINIAN DESIGNS

Взори з Київщини

Взори з пошивок: ч. 1. с. Житні Гори на Білоцерківщині; ч. 2. с. Рокитне на Білоцерківщині; ч. 3. с. Яблонка коло Києва.

Із збірки Людмилі Демиденко